

59

G I O R D A N O B R U N O

İKİ BÖLÜMLÜ OYUN

YAZAN : ERHAN GÖKGÜÇÜ

ÖZDEMİR NUTKU
KİTAPLIÇI ve BE. BELİÇİ

11/11

17 şubat 1500 günü
CIORDANO BRUNO, Romada
yakılıyor

(Roma, Çiçekler meydanı. Kalabalık)

Tasvirici-Kutsal İsa tasvirleri. Kutsal tasvirler. Her dini bütün katolik için gerekli. Kutsal emanetlerin singeleri.

Peynirci-Var mı Felemenk peyniri iskeyen. Yeni geldi. Yağ damlıyor üstü dem. Çok taze. Sıcak ekmekle tadına doyum olmaz.

(Yeni gelenler. Satıcılarla ilgilenenler)

Elmacı -(Elinde sepetle dolaşarak) İyi elmalarım var. Napoli olması. Soylulara layık elma.

Peynirci -(Bakan orta yaşlı köylüye) Hey baba, uzaklardan yalana, paran varsa durma al. Peynirin hası bu.

Kumaşçı -(Tezgâhını açarken) Dokumanın böylesini venüze giydirmeli. Kaçırmayın fırsatı. Genç karısı olanlar, aşısını hayran bırak isteyen güzel bayanlar. İngilterede dokundu bu kumaş. Kapanın elinde kalıyor.

I. Provakatör-Metresi kaçtan?

Kumaşçı -Metresine benden ikram soylu beyim, 30 florin ver yeter.

I. Kadın -Aa! Bu ne iş böyle? Bizim paramızla söylesene şunun fiyatı.

Kumaşçı -Hesaplayayım sayın bayan... Geçen hafta bir florin 225 skudi ediyordu. Yoksa yine artmış mıydı bayım?

I. Provakatör -Ne bileyim? Rezalet! Romada felemenk parasıyla ingiliz kumaş. (Kumaş yoklar) Neme gerek iyi mal. Benim Maria'ya da y. kışırda dofrusu.

I. Kadın -Hadisene, söyle şunun fiyatını.

KUMAŞÇI -Yedi yüzelli skudi eder metresi.

I. kadın -Ne!

I. Erkek -Herşey ateş pahası.

I. PRO. -Yazık Marianın vücudünü sarımayacak. Ne de yakıştırdı. Şuna bak ne ince...

2. PRO. -Aldırma. Bu gece sen sarırsın kollarınıla.

2. Kadın -Yaşamaz oldu artık Romada.

1. Erkek -Aylık kazancımın tümü şu kumaştan karıma bir giysilik almaya yetmiyor. Ne günlere kaldık Tarrım.

2. Erkek -Hep bu yabancı tacirler yüzünden. Piyasa allak bullak oldu.

2. Kadın -Bu gidişe dur demenin zamanı

Yaşlı adam-Zamanı ya, kim yapacak bunu hemşire?

Tasvirici -Kutsal emanetlerin simgeleri, tasvirler.

2. kadın -Papa kovmalı bu felemenkli tüccarları.

1. Erkek -Yalnız onlar mı? İspanyolu, fransızı...

Yaşlı adam-Ama en beteri şu protestan domuzlar. Din, gidiyor elden, ahlak gidiyor.

Kumaşçı -Bayım malı olan satar, paralı düdüğü çalar. Ne yakınıp duruyorsun. Bu maldan yapabiliyor musun?

2. Kadın -Öyle, öyle... Asıl bozulan bizleriz. İçimizdekiler bozuyor ömre

1. PRO -İyi söylediniz bayan, ağzınıza sağlık.

2. Kadın -Değil mi ya! İşte bugün yakılacak zındığı alın ele. Neydi ad

1. PRO -Bruno.

2. Kadın -Neyse işte. Şuraya bakın. Böyle mi olmalıydı bu meydana şimdi Bir dinsizin yakılığını seyretmeye, annem anlatırdı, doluşurmuş eskiden millet. Neden? Ruhlarını arındırmak için. Ama gör işte, kimse aldırıyor böyle şeylere şimdi.
(Yaşlı adamla konuşarak uzaklaşır)

1. PRO. -Kadını öpesim geldi.

2. PRO. -Zevksiz.

1. PRO -Karı gönüllü. İşimizi kapacak. (Gülerler) Zamanıdır başlayalı

2. PRO -Kanlarını kızıştırmak için erken daha. Demir, erime noktasına biçimlenir.

YAŞLI ADAM-(bir köşede, 2. kadına) Haklısınız hemşire. Ben de daha kalabalık olacağını sanıyordum. Odun yığınlarına yakın bir yer ka payım diye erken geldim.

2. PRO. -Yanlarından pek ayrılma. Tatlı tatlı kızıştır. Ben meydana karşı ağzındakileri kontrole gidiyorum. (Uzatlaşır)

Elmacı -Yok mu Napoli elması isteyen.

Peynirci -(Sepete yeniden göz atan köylüye) Hadisene babalık, böyle peyniri ömrünce tadamazsın bir daha. Hele ekmek. El yakıyor.

Köylü -Kaça?

Peynirci -Yarım ekmek bir dilim peynir 10 skudi. Hadi felemenk peyniri geldi.

Köylü -Pahalı.

Penirci -Sen bilirsin.Yakılacak zındığı görmek için toplaşmakta illet.
Birazdan acıkırlar.O zaman II skudi olur.

Köylü -7 skudim var.

Dilenci -Azizler mağfiretini üzerinden eksik etmesin.Şu yoksula bir sada-
ka.

Köylü -Bas git.

Peynirci-Babalık,böyle zamanlarda,ortalık yankesici dolar.Zındığın yakılı-
şını seyre geldiyse çok bekleyeceksin. Bir hırsızın cebini dol-
duracağına miğdeni doldur daha iyi.Yağ küpü Felemenk peyniri..
Ne diyorsun?

Köylü -İdibuçuk...Ekmeçler söğuyacak.

Peynirci-Yanda fırın var.Isıtırım.Hadi sekiz skudini alayım.

Tasvirici-Yalnız bu dünyayı düşünmeyin.Ruhunuzun doyması en yüce doyma-
luluktur.Bir İsa tasviri almaz mısınız?

Köylü -Kusura bakma,ruhumun açlığından çok karnımın açlığı sancı veri-
yor.Hırsızlar hakkındaki öğüdünde haklısın peynirci.Hadi ver bir
dilim. (Çömçelerek yer)

Tasvirici -Zındık,ne olacak! Brunoyla birlikte seni de yakmalılar.

Agustina -(Bir orospu)Ruh temizleyici!Bana bir tasvir versene.Param yok
ama dudaklarıma bayılır erkekler.

-----Tasvirici-Çek git işine Agustina.Parayla çina eden bir kadın ne yapacak
kutsal tasvirleri?

Agustina -Odama asacağım.Günahlarım affolsun diye.

Tasvirici -Tövbe etmek mi istiyorsun?

AGUSTİNA -Deli misin sen? Bizim gibi yoksulların günaha tövbe ettiği
nerede görülmüş?Hele biraz daha çalışıp para tutayım,tövbeyi
sonra düşünürüm.

Tasvirici -Ohoo! O zaman seni cennet berati bile arındıramaz.

Agustina -Ah,Amadeo,hiç bir zaman günahlarımı bağışlatacak kadar zengin
olamayacağım.

Tasvirici -Bu ne biçim söz Agustina?

Agustina -Bruno böyle demiş.Hani birazdan emkizisyonun yakacağı adam.

Tasvirici -Bir kâfirin küfürlerini ezberliyorsun ha! Seni kiliseye
ihbar etmeli.

Agustina -O kadar çok var ki ödül vermiydirlarmış artık.

Hem yakılırsam nerede bulursun IOO Skudiye benim gibi bir kad.

Tasvirici -Şeytan!

Agustina -Bu gece koynuna girsin mi?

Tasvirici -Hiç satış yapamadım.Ah! Dünya kötüye gidiyor.Herkes yalnızca işkembesini düşünmekte.Kutsal tasvirlere kimse kimse metelik verdiği yok. (Agustina ava çıkar)

Bir delikanlı-(Koşarak girer) Yola çıkmış. (Kalabalık merakla toplar)

1. Erk. -Geliyor mu? Geliyor mu?

1.Kadın -Ne heyecanlı.Arabayla getiriyorlar değil mi?

Bir delikanlı-Evet.Şatodan çıkınca fanfar çaldılar.Duyar duymaz koştu.

(Aşağıdaki konuşmalar sırasında delikanlı I.Provakatörden para alır)

2.Erkek -Hadi yer kapalım.Yakından görmek istiyorum.

3.Erkek -Dur,acele etme. Alay gelsin birlikte yürürüz.

2.kadın -(Yaşlı erkeklerle) Birazdan getirirler.

Köylü -Toparlanan peynirciye) Nereye?

Peynirci. -Artık iş olmaz.Araba geliyormuş.

Köylü -Acele etme öküzler ağır yol alır.

Tasvirici (Yeniden yanına gelen Agustina'ya) Git agustina.Seni yanımda görürlerse kutsal emanetleri satamam.

Agustina -Tam aklıma.Seninle ne güzel bir çift oluruz.Bende bedenlerimi sende ruhlarını arındıracak ilaç var.Ortak bir dükkan açalım mı Amadeo? (Kahkaha atıp gider.Biraz sonra bir müşteri bulup -Bir delikanlı- kaybolacaktır)

Tasvirici -Dini bütünler size sesleniyorum.Dünyanın zevkleriyle kirlenmiş ruhunu arındırmak isteyen yok mu aranızda.Yok mu kutsal tasvirlerin koruyuculuğuna muhtaç imanı tam katolik.Çok ucuza veriyorum.

2.PRO. -Tam zamanı.(Tasviriciye)Ne güzel konuştun iyi hristiyan!Ver bana bir tasvir.Öyle kir tutmuş ki ruhumuz bir lanetlinin yakılışını seyretmek yetmez arınmamıza.Değil mi sayın b. ?

Yaşlı kadın-Ah! Dünya iyice kötüledi.

I.PRO. -Öyle Cehennem düşünün git gide azalıyor.

2.PRO. -(Elinde İsa tasviri) Bununla ne yapacağım biliyor musunuz? Zındık yakılırken en ön safta yer tutup sımsıkı basacağım bunu göfsüme.Alevlerden çok ısıtacak içimi.İmanım tazelenecik o zaman ve olanca sesimle bağıracağım.Lanet zındığa!Yakın!

I.PRO. -Kalbimi parça parça ettin kardeş.Biz öyle günahkâr insanları ki tanrı ne ceza verse azdır.Bunca yıl içimizde besliyoruz ş zındıkları.Hiç bir tepki göstermeden.Şeytanla işbirliği yapıp çoğalsın mı istediğimiz.Tanrının mutlu yaşayalım diye ,bizle için yarattığı şu dünyaya,şu kutsal papalık topraklarına köt el koysun diye mi?

2.PRO. -Yoksulluktan niye kırılıyoruz sanıyorsun safdil adam?

I.PRO. -Vebadan.

Yaşlı adam-Kolehadan.Tanrım bizleri affet.

SESLER -Öyle.Ne doğru.vb.

Yaşlı kadın-(Vecde gelir)Tanrı cezalandırıyor bizi.Kötü olduğumuz için. nu saymadığımız için.Ah! (Kendini yere atar) Şu halime bak! iyi hristiyanlar.(Üstünü bağını,partallarını gösterir)Bakır Hep kötüyüz diye.

2.PRO. -Hayır hemşire.Kötülüğe,kötülere karşı sessiz olduğumuz,onu gördüğümüz anda ezmediğimiz için.Kalk dürüst kadın.Kalk iyi hristiyan.Durumundan yakınmak değil,şeytanın ve katolik düş manlarının içimize soktuğu fesatçılarla mücadele etmek yakı bize.

Tasvirici -(Ortaya atılır)Evet kardeş.Evet sevgili kardeşler...Bugün b rada,şu anda,tanrının ilhamı doğuyor yüreklerimize. Ne güze ne soylu sözler duydu kulaklarım.Biz naciiz kullarına nasıl bir ışıklı yol gösteriyorsun şu anda.Sana şükran!..

(Kalabalıktan kutsama sesleri) Din kardeşlerim.Tanrının en yüce kulları.Burağa,bir zıadığin sonunu görmek için geleml Birazdan şeytana satılmış ruhu göreceksiniz.Kutsal ateş o zavallı sapmış arındırırken,ondan kaçan bütün kötülükler, yeni birini fethetmemeye koşacaklar.İmanı zayıflara...

Koruyun kendinizi ey iyi,ey masum insanlar.Uzak tutun şeyt nı kendinizden.İşte koruyucu simgelerim.Kutsal alametlerin tasvirleri,azizlerin tasvirleri...Hediyesi 10 skudi.Koruyu- cu simgeler.Hediyesi 15 skudi.(Satmaktadır.İki provakatör kızgınlıkla bakar,işaretleşirler.)

2.PRO -(Fısıltı) Sakın çıkama,pis herif. (Ortaya atılır) Yazık o iyi hristiyana ki,kötülük etmemekle cenneti avuçladığına

inanır.Yazık aldanişlar içinde olana.Tanrının bahşettiği mu-
ru,o akıl denen üstünlüğü tanrı yolunda kullanmayana yazık.

1.PRO. -Ne demek istiyorsun bilgili adam?

2.PRO -Yeter mi sanırsın ibadetle de geçirsen günlerini,yeter mi bu
kendine tanrının iyi kuluyum demen için?..Lanetlemedikçe onun
adını lekeleyeni...Kırmadıkça ona uzanan fesat eli...Korumadıkça
kutsal ruhun saygınlığını,koparmadıkça ona dil uzatanın dilini;
nasıl kanıtlarsın ey hristiyan dine olan sevgini?

1.PRO. -Elini öpeyim dini bütün.Bir keşiş olmalısın.Yol göster bize.

2.PRO. -Bir taş al eline kardeşim.Sen de şu odunu.Papalığın bütün sadık
hristiyanları,hepiniz,taş sopa,ne bulursanız alın.Ve imanınızın
bütün gücüyle zındığa fırlatın geldiği zaman.Fırlatın ki şeytan
ürksün.Fırlatın da kimse onun ağzıyla tanrıya küfür edemesin.
Al kardeş.

1.PRO. -Evet,alalım.Hadi hepimiz silahlanalım kötülüğe karşı.Al hemşire
(Taşlar,odunlar alınır)

Sesler -Çok doğru.Biz sessiz oldukça kötüler tepemize bimerler-Nedir bu
çektığımız-Lanet zındıklara vb.

1.PRO - (Bir köşede tiksintiyle seyreden bir genç adama taş uzatır)
Ne duruyorsun delikanlı,sen de şunu al.(Adamı almaz)

1 PRO -Bir taş fırlatacak gücün yok mu ? Arınmak istemiyor musun?

CAMPANELLA-Vatikanın adamı mısın,valiliğin mi?

1 PRO -Adın ne senin?

CAMPANELLA-Tommaso Campanella.Tekrarlaşsal okufun bu yaptığınızdır.

1. PRO. -Bir gün sana da sıra gelir.(Kalabalığa karışır-Campanella
uzağa çekilir)

Bir adam -İşte göründü.

3.ERK. -Lanet zındığa.Kahrolsun dinimizin düşmanları.

SESLER - (Birbirine karışarak) Kahrolsun şeytanın uşakları-Yakın dinimiz
Acımayın-Al,bu vebadan ölen oğlum için-Al bu guruldayan karam
için-Şeytanın sana sunduğu nimetler bizden çalındı-Romanın
düşmanı-Vb.

1.Soylu - (Bir köşeden 2.ile birlikte girerler.)Aferin işlerini iyi be-
cerdiler.

2.Soylu -Kardinalle bildirelim.

1.Soylu -Biraz sonra.

2.PRO. -Çekinmeyin.Bir intana değil,içindeki şeytana vurmuş olacaksınız.

I. Asker -(Girerek) Açılın. Yüce mahkeme bu adamı yakılarak ölmeye mahkûm etti. Saldırmayın.

I. Pro -Öyleyse biz de şurada durur ona nefretimizi sunarız.

I. Asker -(Arkaya bağırır) Arabadan indirin... Bak ona karışmam. Benim görevim onu odunların üstüne sağ çıkarmak. (Bağırır) Getirin.

(Herkes yol verir. Önde bir rahip, arkada iki rahip arasında Bruno ve bir soylu görevli ile iki asker odun yığınlarına yürürler)

SESLER -Kötülüğün babasının uşağı, odunlara-Seni yakan ateşle arınacağız-Lanet senin gibilere-Zindığa ölüm. Hadi efendin kurtarsa ya seni -Başındaki külah ne komik-Gülmeyin hemşire. İblise gülümmez. VB.

I. Soylu -Gidelim

2. Soylu -Evet. İçim kaldırmıyor böyle görüntüleri. (Çıkarlar)

(Bruno odun yığınlarına çıkarılır. Bir rahip mırıl mırıl dua okumaktadır. Bruno direğe bağlanır. Rahip kapüşonu başından çeker. Bruno iyice görünür.)

SESLER -Her yanı parça parça-Korkmuyor sanki-Korkmaz olur mu canım. Of! Kalbim sıkıştı. Gözleri ne tuhaf. Sanki bizc gülüyor-Şeytan-Hayır, bir başka türlü gülüyor.

(Agustina da bu sıralarda üstünü başını düzelterek kalabalığa katılmıştır.)

I. PRO -İblise lanet. (Bir iki kişi katılır, diğerleri merak ve korku ile izlemektedirler. Brunonun önüne bir rahip gelir.)

Görevli -Enkizisyon mahkemcsinin yüce yargıçlarının Valiliğimize teslim ettiği Ciordano Bruno bu 17 şubat 1600 günü yakılarak günahlarından arınacaktır. Yüce enkizisyon bu adamı sekiz yıl tanrıya ve bütün kutsal değerlere küfürden vazgeçirmeye çalışmış, ancak Ciordano Bruno inadından vazgeçmemiştir. Kutsal mahkemenin iflah olmaz din düşmanı olarak ve kan dökülmemesi dileği ile sivil mahkemeye devlettir. Dinsizi valilik mahkemesi kararıyla tanrının yargısına teslim ediyoruz.

(Brunonun ağzını açarlar. Kan görülür)

I. kadın -Ay, kan!

Agustina -Hani kan dökmek yoktu?

Sesler -Ağzına kancalı tıkaç takmışlar. Konuşursa dili yırtılsın diye. Ee, küfürlerine engel olmak gerek elbet.

Ön oyun 8

Rahip -Kardeş Bruno.Haçı öp ve dua et. (Bruno başını çevirir)
Tanrı günahlarını bağışlasın.(Aşağı iner)

SESLER -İblisin uşağı,ne olacak?-Öyle-Nereden biliyorsunuz,tanıyor muY-
dunuz?-Sus-Sen sus,adam ölüyor.Saygı göster-Şu haline bakın
zavallı-Gözleri..parlıyor sanki...(Fısıltıyla konuşurlar)

1.Pro -Sıvışalım.(Sıvışırlar)
(Rahip başıyla işaret eder.Asker Meşaleyi yakar)

Bir ses -Bu adam günahkar olamaz.

bir başkası-Hadi be.

(Bruno konuşmaya çalışır.Ağzından yarı anlaşılır sözler
çıkartır.Kalabalık geriler)

Bruno -Nolalı Brunoyum...Bilgisizliğin azgınlığına karşı savaştım..
Ben...(Vazgeçer.Şarkı söylemeye çalışır)

Engel mi insana acılar

bilirse aydınlığa kavuşacağını

(Meşaleli yaklaşır.Işık hareketle birlikte kararır.)

ŞARKI

Zordur karanlık ormanı aşmak

Yolu gösteren ışıklar yoksa

Gerek mi kahramanlar yaratmak

Neden acılarla dolu şu dünya.

YIL 1564
GENÇ BİR PAPAZ ADAYI
KUÇKUYA DÜŞÜYOR
MANASTIRDAKİ EĞİTİMDEN

Saint DominiCain manastırı küçük kilisesi. Rahip vaaz veriyor. Arkasındaki fonda St. Dom. ' un meşaleli köpek bayrağı asılı. 15-17 yaşlarındaki öğren-ciler ayakta dinliyorlar. Salon lokal aydınlanmada ve yarı karanlık.)

ahip -(Çok yaşlı ~~ve çok bilgili~~) ...Tanrı bilim önünde baş eđ. Çünkü insan aklı Tanrının hikmetinden çok geridedir. Bu eşiği aşma. Bu duvarların dışına çıkma. Çünkü insan aklının sınırları vardır. Bu sınırları aşmak istersen cezalandırılırsın...

(17 yaşlarındaki Bruno en arkadaşdır .Sessizce sıvışırken Alfredo elin-den tutar)

lfredo -(Fısıltıyla) Ciordano, ne yapıyorsun?

runo -Şişşt! Sıvışıyorum.

lfredo -Ne!

ahip -Azizlerin öğretilerini sakın unutma. Diniimizin büyük yorumcusu Akinalı Thomas şöyle buyurdu...

lfredo -Rahip Tomassino farkına varırsa çok kızar.

runo -15 adımdan piskoposu göremez o. (Alfredo gülecekken) Sakın. (Çıkar)

ahip -Eşitsizliği Tanrı yarattı. İlk günah değil. Meleklerle insanlar nasıl eşit olabilir? Ama ins anları iyi-kötü diye ayırma. Kötülük edenleri kuvvet ve korku yola getirebilir...

(Lokal ışık kararırken, başka bir köşede, manastır odasındaki Bruno ay-dınlanır. Bruno yazmaktadır. Kapı vurulur. Bruno yazılarını toplar)

runo -(Huzursuz) Kim o?

lfredo -Benim, Alfredo... Aç.

runo -Yalnız mısın?

lfredo -Evet.

runo -Bir dakika. (Yazılarını bir döşeme tahtasının altına saklar. Kapıyı sıkıştırdığı büyük çiviye çeker, kapıyı açar) Gir.

lfredo -Kapını neden kilitliyorsun?

runo -Rahat etmek için.

Alfredo -Kızdıklarını biliyorsun değil mi?

Bruno -Aldırma...Otur.

Alfredo -Ne yapıyordun ~~MYHEE~~ Ciordano?

Bruno -Mektup yazıyordum.

Alfredo -Hadi canım.İnsan mektup yazmak için kapısını kilitlemes...Cirdano, manastırdaki en yakın arkadaşın kim?

Bruno -Sensin elbette.

Alfredo -Öyleyse neden benden saklıyorsun?

Bruno -Neyi?

Alfredo -Bilmiyorum.Ama mutlaka bir gizini var.Hem öyle bir şey ki rahipler öğrenirlerse çok kızacaklar.

Bruno -Nereden çıkarıyorsun bunları Alfredo?

Alfredo -Ayinlerden kaçırıyorsun.Manastır kurallarına karşı gelip odanı kilitliyorsun...Sonra tatil güalleri ortadan kayboluyorsun.

Bruno -Ne meraklı şeysin!

Alfredo -Hayır,bir derdin var senin.Söyle...Hani ben en iyi arkadaşındım?

Bruno -Öylesin.

Alfredo -Saklama öyleyse...Yoksa bana güvenmiyor musun? Senin için üzülüyorum İyiden iyiye içine kapandın son günlerde...Neden?

Bruno -Peki...Ama önce,kimseye bir şey söylemeyeceğine yemin et.

Alfredo -Yemin ediyorum.Kutsal İsa adına...Aa! Şurada iki aziz resmi vardı..

Bruno -Öyle mi?

Alfredo -Bilmezmiş gibi davranma.Ne oldular?

Bruno -Hıç yeter.

Alfredo -Tuhafsın...Çok tuhaf.

Bruno -Alfredo,Hem bana ne olduğunu soruyorsun,hem de anlatacağım sıra dınlamıyorsun.

Alfredo -Susuyorum...Anlat hadi.

Bruno -Kitap okuyorum.

Alfredo -Kimse kitap okumak için kapısını kilitlemes.

Bruno -Kilitler Alfredo.Yasak kitap okuyorsa...

Alfredo -Ne!...Tanrım!...Ciordano,öğrenirlerse...Adı ne?

Bruno -Rotterdamlı Erasmus.

Alfredo -Ah!Kilisenin lanetlediği...Nasıl yapabilirsin bunu?..Kim verdi?

Bruno -Bir raslantı...Kentin her semtlerinde eski bir kitapçıda buldum.

Alfredo -Demek tatil günleri ortadan yok olmanın nedeni buydu.(Bruno başıyla olumlar) Sonra da manastıra soktun kitabı,ha?

Bruno -(Arkadaşının korkusuyla için için eğlenerek) Evet.

Alfredo -Ciordano,günah işliyorsun.Bu kutsal yere bir zındığın kitabı nasıl girer.

Bruno -Küçük bir kitap.Kolayca sığdı cebime.

Alfredo -Alay ediyorsun.Her zamanki gibi...Neden?

Bruno -Dünya ve insanlar hakkında bilemediğimiz çok şey var Alfredo.Öğrenen olanaklarımızısa kısıtlı.Burada yalnızca korkularla donanıyoruz ,görüyor musun?..Korkuları yenmenin bir yolu da onlarla alay etmektir.

Alfredo -Anlamıyorum,neden korkuyorsun?

Bruno -Biraz önce Rahip Tomassino vaazda ne diyordu? "Duvarların dışına çıkma çünkü insan aklının sınırları vardır.Sınırları aşmak istersen cezalandırılabilirsin"...İşte korkumun nedeni Alfredo. Özgür düşünmeye sana belletilenden fazlasını öğrenmeye kalkarsan,kaçınılmaz cezalara uğrarsın.Oysa,bak,Lucretius ne diyor?..

Alfredo -Lucretius mu? Ciordano sen iyiden iyiye...

Bruno -Sus...(Kapıya gider,sürmeler) Sus ta beni dinle.Korkacak bir şey yok.

Alfredo -Ciordano!

Bruno -Böyle bağırırsan...Sakin ol Alfredo.

Alfredo -Peki...Sakinim işte...Dinliyorum.

Bruno -Ama iyi dinle...(Yatağının altından bir kitap çıkarıp açar,okur)
İnsanlar Tanrı-ölüm-Ölümden sonra cezalanma korkusuyla büyülenmişler.
Mutluluğa varmanın yolu ise korkuyu yenmekle başlar.Korkuyu yenmek için ise Eşyanın tabiatını incelemeliyiz.Çünkü yalnız madde sonsuzdu.

Alfredo -Peki ya ruh?..Akıl?

Bruno "Aklın kendinden pek emin olmaması gerekir.Çünkü aklın ulaştığı gerçekler birbirine karşıt şeylerdir" Bu rotterdamlının sözü.

Alfredo -Yeterli bir yanıt değil hence.

Bruno -Bence de...Çünkü Erasmus ta cezadan korkuyordu.Ne demiş biliyor musun? " Bir gerçek uğruna ölümü göze alamam" Düşünsene alfredo ne acı! Gerçeği bilmek ve onu söyleyememek.(Coşar)İki yıl önce bu manastıra geldiğimde çok mutluydum.Dinleyişi,güzeli öğreneceğimi sanıyordum.Ama şimdi...Çözemediğim bir şey var Alfredo...Belletilenlerin gerçek-

liğinden kuşku duyuyorum.

lfrêdo-Olamaz.

runo -Evet.Sus ~~ta~~ dinle: Doğru, iyidir değil mi?Öyleyse iynin belletilmesi için baskıya başvurulmamalı.İyi, şahiden iyiyse bırak ta yaşamda kanıt- lasın kendini.Oysa tam tersi yapılıyor.Kapa gözünü ve inan.

lfrêdo -Öyleyse...Ne yapmalı?

runo -Bilmiyorum.Bildiğim tek şey: iki ayrı gerçek olamaz.Bize öğretilenle- rin karşısında olan düşünceler de var.Ama onları okumamız yasak.
~~Karşısında~~ Neyin doğru olduğuna beh,kendim karar vermeliyim.İnsan olduğumu ancak o zaman duyumsayabilirim.

lfrêdo -Sakıncalı düşünceler bunlar.Burada bizim görevimiz öğretileri en iyi biçimde kavramak,iyi bir din adamı olup insanların yüce katta yerle- rini almalarına yol göstermek.

Bruno -Ah! Manastır sorumlusu rahip gibi konuşuyorsun.Alfredo,Alfredo! Çocuk- luğumuz birlikte geçti...Nola kırlarında koşarken ne mutluyduk anım- sıyor musun? Nasıl içten kahkahalar atardık?...Asık suratlı amcan sık sık bağıırdı sana."Alfredo,şunu yapma ,Alfredo bunu yapma"..Dinler- miydin onu?...Ağaca ilk çıktığında dövmüşkü seni.Ama o eve girer gir- mez sen yine çıkmıştın.

Alfredo -Hayır,unutmuşsun.Çıkamayıp düşmüştüm.Bileğim burkuldu 10 gün yattım.

Bruno -Evet,çünkü ilk deneyindi.Üstelik korkarak çıkmıştın.Korku aklınve bedenini rahatça kullanmana engel olmuştu ...Ya sonra? Ne oldu Alfre- do? Yine çıktın ağaca..Bu kez düşmedin.Çünkü nasıl çıkılacağını öğ- renmiştin.Şimdi söyle bana:Amcan seni döveceği yerde ağaca nasıl tır- manacağını gösterseydi kötü mü olurdu? Gördün ağaca çıkmanın kimseye zararı yokmuş.

Alfredo -(Şaşkın-Düşünerek) Evet.

Bruno -(Coşkulu)Alfredo o zamanlar mutluyduk.Çünkü yapmak istediğimizi yapı yorduk.Neyin doğru,neyin yanlış olduğunu deneyerek öğreniyorduk.Ağac tepesinde ayaklarımızı sallayıp şarkı söylerken alabildiğine özgürdük
(Kendini yatağa atar.Ayaklarını sallayıp şarkı söylemeye başlar)

MARGARİTHA,AH MARGARİTHA

KOCASI ÇIKINCA AVA... (Alın ıya)hadı...

(İkisi birden) 5
AŞIĞINI İÇERİ ALDI
OCAKTA YEMEK YANDI
(Bruno iyice coşar)

MARGARİTHA, AH MARGARİTHA..

Alfredo -(Dışarıyı işaretle) Suss! Çıldırdın yine.

Bruno -(Susar-Bir an) Oysa şimdi...

Alfredo -Sen sahiden delisin. Aklımı karmakarışık ettin.

Bruno -(Umutla) Güzel.

Alfredo -Ciordano, Tanrıbilimden kuşku duyulmaz.

Bruno -Zırvalama. Kuşku duymak doğruyu bulmanın ilk adımıdır... Bana yardım eder misin?

Alfredo -Ne istiyorsun?

Bruno -Bu kitapları seninle birlikte okuyalım. Tartışalım. İki kişi bir ki-
den daha akıllıdır.

Alfredo -Öğrenirlerse hapi yutarız.

Bruno -Tatil günleri, manastır dışında okuruz... Düşün Alfredo... Ne olur h-
men olmaz deme... Düşün... Ama eğer hayır diyeceksen bile konuştu-
larımız burada kalmalı. Unutma yemin ettin... Kutsal İsa adına.

Alfredo -Elbette. Yemin ettim.

(Lokal ışık kararırken küçük kilise aydınlanır.)

Baş rahip -Yaklaş Ciordano Bruno... Yaklaş... Şöyle karşıma geç ve beni iyi d-
le... Odanda, bu kutsal yerde bulunmaması gereken bazı kitaplar bu-
lundu. Bazı yazılar... Uzun zamandır bu kitapları okuduğun belli.
Zararlı düşüncelere kapılmışsın

Bruno -İzin verin de açıklayayım sayın efendim... Bazı kuşkular...

Başrahip -(Keser) İzin vermiyorum. Burada kuşkunun değil inancın yeri vardı.
Okuduğun kitaplardaki düşünceler, üstünde konuşulması bile günah
sayılan sapıklıklardır. Üstelik bu sapık düşünceleri arkadaşlarına
da anlatmışsın... Ciordano Bruno, evladım, kendini bu günah yoluna
nasıl kaptırdın?

Bruno -Kendimi günaha kaptırdığımı sanmıyorum sayın peder. Bir raslantı
sonucu birkaç kitap buldum ve...

Başrahip -(Bağırarak) Peki... Burada bulduğumuz şu ş- ne diyeceksin? Şu küfü

dolu "kandil" adlı şiirin anlamı ne oluyor? Tanrının ve azizlerin yolunda şaşmaz bir inançla yürüyen bizler softayız, öyle mi?

Üstelik bunları yazan bir Dominicain papazı adayı...Hayır evladım, hayır! Aziz Dominicain'in izinde sadakatle yürüyen bizler, dinimizir en sadık koruyucalarıyız.Bayrağımızdaki ağzında meşale tutan köpek yüce amacımızın belirtisidir.Biz dinimizin sadık köpekleriyiz. Ve meşalemizin ışığı karanlıkları aydınlatacak, zındıkları yakacaktır.(BAĞIRIR)O,senin günah dolu şiirindeki kör kandil olamaz.Asla! Ağzını açma Ciordano,açma,zehir saçıyorsun...(Yumuşak)Evladım,sen,sen ki...Yüksek bir katın çocuğusun.Soylu bir askerin oğlusun.Seni yerin bizim yanımızda,kanadımızın altında olmalı.İzimizde yürümeli sin.Baban sağ olup ta bu şiirini okusaydı şuracıkta ölürdü...Akli ile duygularım iyice karıştı birbirine.Hangisi seni kırbaçlatmamı, okuldan kovmamı,hangisi bir kerelik affetmemi söylüyor bilemiyorum. ...Hayır,ikinci yolu seçiyorum.Çünkü sen,çalışkan akıllı bir çocuk sun.

runo -Sağolun efendim.

aşrahip -Yarın sabah duasından sonra avluda toplanacağız.Odanda bulunan bütün o şeytan araçları törenle yakılacak.Dilerim ki ışığı ruhunu aydınlattır...Diz çok evladım...(Bağırır) Diz çok ve günah çıkar.
(Bruno diz çöker ama donmuştur.Konuşamaz) Günah çıkar...Ben Ciordano Bruno.

runo -Ben Ciordano Bruno.

aşrahip -Şeytanın iğvasına kapıldım. Kendimi çirkefe buladım...Tekrar et.

runo -Şeytanın iğvasına kapıldım.Kendimi çirkefe buladım.

aşrahip -Adları ağıza bile alınmayacak,lanetlenmiş kitapları okudum.

runo -Adları ağıza bile alınmayacak,lanetlenmiş kitapları okudum.

aşrahip -Onların etkisinde kaldım,sana ve yol göstericilerime hakaret ettim. Küfürnameler yazdım.

Runo -Onların etkisinde kaldım, ve yol göstericilerime hakaret ettim. Küfürnameler yazdım.

Başrahip-Pişmanım.Beni affet,bana doğru yolu göster Tanrım...(Bruno konuşmamaktadır) Tövbe et Bruno.Tövbe et.Dua et.

Bruno -(Gittikçe sesi düşerek) Pişmanım.Beni affet...Bana ağaca çıkmanın yolunu göster Tanrım.

Başrahip-Ne dedin?

Bruno -(Başını kaldırır, anlamsız bakışlarla bakar "hiç" işareti yapar...) Amin.

(IŞIK KARARIR)

(YUKARIDAN BEYAZ PERDE İNER-PROJEKSİYONDA ENKİZİSYON MAHKEMESİ ÖNÜNDE BRUNO-"Roma,Brunonun heykeli altındaki kabartma")

ENKİZİSYON YARGICININ SESİ-Manastır sorumlusu doğru davranmamış.Görvi sizi cezalandırmaktı.

BRUNONUN SESİ-Cezalandırdı elbette.Bilime gönül vermiş biri için göllerinin önünde bilim kitaplarını yakmaktan daha büyük bir ceza düşünemiyorum.

ENKİZİSYON YARGICININ SESİ-Konumuz bu değil.Demek daha o zamandan kendinizi şeytanın gücüne teslim etmişsiniz.

BRUNONUN SESİ-Hayır.Ancak bana yasaklanan kitapların bir kısmını

manastır kitaplığının tozlu rafları arasında görmek beni çok şaşırtmıştı.Daha sonra iyi bir din adamı olduğum zaman o kitapları okumama izin verileceğini öğrendim.

ENKİZİSYON YARGICININ SESİ-Bu doğal değil mi? O zaman inancı tam bir yol gösterici olarak sapkınların düşüncelerini öğrenmek ve onlara keşiş çıkmak için lanetliyerek okuyacaktınız o kitapları.

BRUNONUN SESİ-Temelde karşı geldiğim düşünce de bu sayın yargıç.İnsanlar seçeneklerini şartlandırılmadan,özgürce yapabilmelidirler.Daha sonra bu konu üzerinde çok düşündüm...

(PERDE KALKAR. Napolide brunonun görevli olduğu küçük kilisenin arka odası.Bir yatak,bir küçük masa,dağılmış kitaplar,yazılar ve boş şarap şişeleri.Duvar da,üstünde İsanın heykelciğinin bulunması gereken boş bir küçük tahta raf.)

YIL 567

NAPOLİ-GENÇ PAPAZ BRUNO

ÖZDEMİR KUTLU
KİTAPLIĞI ve BE. BELGE

BÜYÜK KAHARLAR ARİFESİNDE
YANLIŞI YAŞAMAKTAN
YEĞDİR DİYOR
YAŞAMAK GÜÇLÜKLERLE

(Yaşlı rahip Rafaello bir aşağı, bir yukarı dolaşmakta. Kilisenin bulunduğu yoksul semtin tipik bir örneği olan 30 yaşlarındaki zangoç odayı temizliyor.)

Rafaello-Çok gecikir mi?

Zangoç -Belli olmaz. (Bir süre sessizlik)

Rafaello-(Çişeləri isaretle) Bu hafta yine çok çalışmış olmalı... (Yazılara bakar, okur) "Maddenin yokolmazlığı ve değişkenliği üzerine) Ah! Sayın başrahip uğradı mı son günlerde ?

Zangoç -Geçen ay gelmişti.

Rafaello-Ya sonra?

Zangoç -Bir daha gelmez artık.

Rafaello-Deli çocuk!..Ne yaptı ki yine?

Zangoç -Başrahip onu azarlarken çizmelerini cilalamaya başladı.

Rafaello-Tanrım! Sonra?

Zangoç -Sonra "Üzmeyin kendinizi sayın efendim" dedi başrahibe. "Gördüğünüz gibi ayarlarınızı dinleneye karar verdim." Başrahip "Çizmelerinizi cilalayarak mı?" diye sorunca "Elbette" diye cevapladı bizimki. "Bu çizmeler ayağıma dar geliyor ama emrinize uyup giyeceğim. Bu yüzden parlatıyorum"

Rafaello-Of! İstedi bunu...İstedi.

Zangoç -Bir şey mi var peder Rafaello?

Rafaello-Ne zaman gelir acaba?.

Bir genç-(Girerek)Andrea, peder Bruno burada mı?

Zangoç -Yine hareketli bir gün...Sayın Rahip de onu bekliyor.

Bir genç-Sayın peder.

Rafaello-Tanrı sizi korusun yavrum. Telaşlısınız, kıştı bir olay mı var?

Bir genç-(Yalan arayarak)Hayır...Şey, derse geç kaldım da...

Rafaello-Ya...Ne öğreniyorsunuz?

Bir genç-Şey...Matematik.

Rafaello-Matematik?

Bir genç-Evet.

Rafaello-O kadar mı?..Çekinmeyin.Peder Brunonun dostuyum...Ve astronomi,ha?

Bir genç-Biraz...Kilisenin öğretileri doğrultusunda.

Rafaello-Kuşkusuz...Oturun.Heyecanlanmanıza gerek yok.Gördüğünüz gibi bugün hocanız geç kaldı derse.(Genç oturur)

Bruno -(Yanında bir esnafla gelerek)O parayı cebine sok dostum.

Esnaf -Karım buna üzülecek.Vaftiz ciddi bir iştir der hep.Ne denli görkemli olursa çocuk o denli sağlıklı olurmuş.

Bruno -Karına selam söyle o parayla birkeçi alsın.Çocuğun bol süt içerse daha sağlıklı olur. Yarın sabah geleceğim.

Esnaf -Sağolun peder Bruno. (Gitmeye yönelir)

Bruno -Hayır.Bu yandan git.O parayı meyhaneye vermiyeceksin.

Esnaf -Peki efendim.Öğütlerinizi dinleyeceğim.İnanın. (Çıkar)

Bruno -Güzel...Oh,peder Rafaello...Hoşgeldiniz.

Rafaello-Hele şükür.

Bruno -Vittorio.Ne işin var burada?

Bir genç -Şey...Bugün...

Rafaello -Ders için gelmiş.

Bir genç -Günü şaşırmış olmalıyım sayın peder.

Rafaello -Anlaşıldı.(Zangoça)Bizi yalnız bırak.(Zangoç çıkar) Bruno,konuşmalınız.

Bruno -Bir Jakika sayın peder.(Cebinden çıkardığı İsa heykelciğini rafa koyar) Bugün gördüklerini unutmaya sakın.

Rafaello-Demek söylentiler doğruymuş.Bunu niçin yapıyorsun Bruno?

Bruno -Efendimize dünyayı tanıtıyorum sayın peder.O,semavi dünyasına çekileli beri herşey o denli değişti ki...Bunları görmesi gerek.

Rafaello-Tanrım,sen bu deli çocuğa doğru yolu göster.

Bir genç-Peder Bruno...

Bruno -Telaşlanma Vittorio.Önce bir bardak şarap içelim mi? Bir öğrencim ders ücreti olarak getirdi. (Bardakları doldurur)

Rafaello-Hala ders veriyorsun.Piskopos bu konuda kulağını bükmemişmiydi ?

ID

Bruno -Öğrenmeye aç öyle çok insan var ki...

Rafaello-Üstelik Copernik sistemini öğretiyorsun.

Bruno -Dünya dönüyor aziz Rafaello.Evet.Ve evrenin merkezi değil.Evrenin ne merkezi ne de sınırları var

Rafaello-Ama kilisenin öyle değil.Dinle...Dün başpiskoposun yanındaydım.

Romadan ,efendimizin habercisini bekliyordu.Hakkında 130 suçluk
bir liste düzenlemişler.

Bruno -Vay canına.I30 suç işlemişim ha? ~~EĞİTİM KURUMU YATIRIM KURULU~~
~~YATIRIM KURULU~~

Rafaello-Tehlikeli bir yoldasın.Adam bugün yarın gelir.Bu da tutklanman demektir.

Bir genç ~~haberci~~ geldi sayın peder. Bu sabah. Şu anda başpiskoposluk toplantı da.

Rafaello-Kötü...Çok kötü...

Bir genç-Kaçmalısınız efendim.

Bruno -Ne diye?

Bir genç-Sizi Romaya gönderebilirler.Bu da engizisyon demektir.

Bruno -(Rafaelloya)Nelerden suçlandığımı biliyor musunuz?

Rafaello-Bazıları aklımda.İlki tedavi yöntemlerimiz hakkındaki yazındı

Ah, Bruno, sana dilini tutmanı s öylemiştim.

Bruno -Aziz peder,Yunan hekimi Hipokrat yüzyıllar önce,hastalıkları yön-
temli bir araştırmayla inceleyip deneme yoluyla tedaviini bulmaya
yönelmişken Kilise ,yüzyıllar sonra ne yapıyor?

Bir genç-Peder Bruno...

Bruno -(Coşmuştur, dinlemez) Hastalıklar şeytanın şerri ya da Tanrının gazabıdır. Hadi kutsal simgeleri alın, dua okuyun ve iyileşin. Ne! Öldü ha! Demek ki Tanrının iyi kulu değildi... Kilise bu yolla zenginleşiyor. Ama halkın cebinden çıkan para onları daha da yoksullaştırıp daha çok hasta ediyor.

Rafaello -(Kızgın) Bazı yolsuzlukların olduğunu ben de biliyorum. Ama dinin gücünü yok ederek bunları düzeltmeğe çalışmak doğru değil.

Bruno -Böyle bir şey yapmaya çalışmıyorum ben.Yalnızca,halk için bilin-

II

mez, ancak zorunlu olarak uyulur kılınan dini kuralların tartışılması-
nı istiyorum. Bilimi savunuyorum.

Rafaello -Bilim kilisenin yol göstericiliğindedir. Kilise onu koruyor.

Bruno -Evet. Elini kolunu bağlayarak. Size kanıtlayacağım. Andrea!

Bir genç -Peder Bruno, şimdi sırası...

Bruno -Hayır ~~gery~~ dostum. Sırası şimdi. Ve her zaman. Andrea... Kapının ar-
dında olduğunu biliyorum. Uzatma da gel. (Andrea gelir) Bu öğrenme-
nin utangaç bir yolu. Andrea muhbır değildir. Söyle Andrea, kızın
hastalandığında ne yapmıştın?

Andrea -Rahip efendiye götürdüm. O zaman burada çalışmıyordum. 20 skudimi
aldı, dua okudu, suyla kutsadı... Sonra kızım öldü.

Bruno -~~DEMEK~~ 5 yaşındaydı değil mi? (Andrea başıyla onaylar) Demek iy
bir hristiyan değilmiş.

Rafaello-Bruno!

Andrea -Rahip efendi benim günahkâr olduğumu söyledi. Ben de kilisede gör-
aldım.

Bruno -Ama oğlun hastalandığında hekime götürmüşsün?

~~Andrea -Evet. 40 skudi verdim ama oğlum sapasağlam şimdi.~~

Bruno -40 skudi. Çok para.

Andrea -Onlar da yaşamak zorunda.

Bir genç-Güzel. Gidebilirsin Andrea. Ha! Büyük kapıyı kapat. Peder Brunoyu ki
sorarsa sorsun gelmedi de. (Andrea çıkar) Hoşgörün ama tartışma
zamanı değil.

Rafaello-Haklısın. Bruno ne yapacaksın?

Bruno -Enkizisyona mı verirler beni?

Rafaello-Tövbe etmezsen. Yanıldığını yaz. Doğruyu bulduğunu... Ölmek mi isti-
yorsun. Bak oğlum, düşüncelerine karşıyım ama seni severim. İnanmasa
bile yapmalısın bunu. Kimbilir belki bir gün...

Bruno -Bir sümüklüböcek gibi kabuğuna çekilerek beklemek...

Rafaello-Sen iyi bir insansın. Acı çekmeni istemiyorum.

Bruno -Eğer söylediğiniz gibi iyi bir insansam, milyonlarca iyi insanın

acı çekmesine nasıl dayanabilirim? Tanrım!

Rafaello -(Kızar)Doğruyu görerek.Din yoluna dönerek.

Bruno -İsa kendini kurban ederek dünyayı kurtarmıştı.

Rafaello -Kahraman mı olmak istiyorsun?

Bruno -(Şaşırarak)Hayır! Nereden çıkardınız bunu? Düşünmek ve düşüncele-
rimi konuşmak istiyorum.(Giysisini çıkarmaya koyulur)Şu giysinin
birinci düğmesini iliklemiş diğerlerini doğru ilikleyememişim.
Romaya kendim gideceğim.Orada beni dinleyecek birini bulamazsam
herhangi bir yurttaş olurum.

Bir genç -Hocam.(Bruno bakar) Cenevreye gidin.

Bruno -Peder Bruno demiyorsun artık.Demek bütün iş bu cübbede.

Bir genç -Orada size bir kürsü verirler.

(Kapı çalınır)

Rafaello -Bu vuruşları bilirim.Erken davrandılar. Kaçmalısın.

Bruno -Yazılarımı toplamadan mı? (Toplamaya girişir)

Bir genç -Nereden kaçabilirsiniz?

Bruno -Arkadan.Yatak odamın penceresinden.

(Kapı vurulur-Sürekli-Andrea girer)

~~Andrea -Piskoposluktan geldiler.Yanlarında askerler var yanlarında.Kapıyı~~
açmalıyım.

Bruno -Aç. (Andrea ağır ağır çıkar)

Rafaello -Tanrı adına bırak şu kağıtları.Hepsi kafanda nasılsa.Kaç,kaç.

Bruno -(Yatak odasının kapısına gider.Cübbeyi bırakır) Buna ihtiyacım
olmayacak ~~sanırım~~.

Bir genç -Ben de sizinle geliyorum.(Çıkarlar)

Rafaello -Tanrı yardımcın olsun...Günah işledim. Beni affet tanrım.

(Ayak sesleri-İki asker ve bir rahap girerler)

Rahip -Peder Rafaello.

Rafaello -Sayın peder.

Rahip -Kardeş Bruno nerede?

Rafaello -Ben de onu bekliyordum.

Andrea -(Girerken) Ben size gelmedi demedim mi?

Rahip -Ne zaman çıkmıştı?

Andrea -Sabah duasından sonra.

Rahip -Cübbesini giymeden mi çıktı?..Zindaklık bakımlı bir bahçede boy g
teren ayırık otu gibidir.Hemen kökünden koparılmazsa çok çabuk sar
ortalığı.Ne dersiniz peder Rafaello?

Rafaello -Merhamet dinimizin vazgeçilmez bir ögesidir sayın efendim.
Onu niçin arıyorsunuz?

Rahip -Papalık yüksek mahkemesi kardeş Brunoyu sorgulamaya karar verdi.
(Askerlere)Her yanı arayın.(Bir liste uzatır)3.Paulus efendimizi
yasak kitaplar listesi.Bakın bakalım burada bu küfürnamelerden
bulacak mısınız? Bütün yazılarını da toplayın.(Rafaelloya) Kar-
deş Brunonun kaçtığına dair tutanak tutmalıyım.Siz de tanık ola-
caksınız. (Masaya oturur,yazmaya girişecekken cübbeye bakar)
Yoksa artık ona "Kardeş" dememek mi gerekiyor?

Rafaello -~~Massanın~~ üzerindeki bir yazıyı almış okumaktadır.Bitirince
askere uzatacaktır) "Maddeyle güç,özün birliğidir.Ve yaratan do
Tanrıdan ayrı değildir.Öyleyse her varlık bir bütünün parçasıdır
her insan da bir diğeriyle kardeşir.

(IŞIK KARARIR-PERDE İNER-PROJEKSİYONDA SORGUYA ÇEKİLEN BRUNO)
BRUNONUN SESİ-BÖYLEGE FARATIĞI DOĞANIN ÜRÜNÜ OLAN HER İNSAN ŞU SINIRSIZ
EVRENDE EŞİT YAŞAM HAKLARINA VE ÖZGÜRLÜĞE SAHİP OLMALIDIR?
ENGİZİSYON YARGICININ SESİ-SİZİ BU VE BUNUN GİBİ DİNSİZCE DÜŞÜNCELERİNİZ-
DEN ÖTÜRÜ YARGILADIĞIMIZI UNUTUP BİZE SAPKINLIĞINIZIN PRO-
PAGANDASINI YAPIYORSUNUZ.OYSA SİZ BİR DİN ADAMI OLARAK...
BRUNONUN SESİ-HAYIR SAYIN YARGIÇ,BEN BİR BİLİM ADAMI OLARAK DÜŞÜNCELERİMİ
SAVUNUYORUM YALNIZCA.VE SUÇLADIĞINIZ ,GERİ ALMAMI İSTEDİĞİNİ
DÜŞÜNCELERİM İÇİN ŞUNU SÖYLÜYORUM:DOĞRU BİLDİĞİM SÖZDEN
DÖNEMEM.

(PERDE KALKIR-IŞIK-İNGİLTEREDE SIR PHİLİP SİDNEYİN SALONU.

BİRAZ ŞARK TARZI DÖŞENİLMİŞ.PH.SİD.-BRUNO-I. ve 2. KADIN
ORTA YAŞLI BİR OKSFORD PROFÖSÖRÜ.BRUNO YORGUN ve DÜŞÜNCELERE
DALMIŞ İÇMEKTE.I.KADIN ELİNDEKİ KAZ TÜYÜYÜ ONU GIDIKLIYOR)

18 yıl geçti aradan

37 sinde Bruno

Avrupada

İstenmiyen bir gezgin hala

Kolay değil savaşmak

Kör inançlarla

I. KADIN -Toulouse`da katoliklerin saldırısından kaçarken..bir eve sığınmış-
sınız...nasıl derler,uygunsuz bir eve işte.Doğru mu?

PH.SİD. -Yıktın onları.

2.KADIN -Harika bir tartışma oldu.Bunu nasıl başardınız bay Bruno?...Oksford
un bunca değerli profösörlerini mat etmek...Oh! Extra-ordinaire

PROF. -İyi olmadı.

2.KADIN -Neden?

PROF. -Öğrenciler bay Brunoyu omuzlarına aldıklarında Senato profösörleri-
nin yüzlerini görseydiniz neden diye sormazdınız.

PH. SİD. -Dostum,sana yine yol görünüyor.

I.KADIN -Sonra o evden birbuçuk 2y ayrılmamışsınız diyorlar.Öyle mi ?

(Kahkaha atar)Saldırı bittiği halde orada kalmışsınız...(Brunonun
içkisini tazeler)Yaman bir adamsınız.(Güler) Sıkılmadınız mı hiç?

PROF. -Bunca yıldır Avrupayı dolaşıyorsunuz.Nereye gitseniz bir olay çıkar-
tıyorsunuz bay Bruno...

2.KADIN -Yaramaz bir çocuk gibi...

2.KADIN -Ne zaman uslanacaksınız?

BRUNO -Bilmiyorum.

PROF. -Cenevrede çok iyi karşılanmıştınız.Ama sonra hapse attılar sizi.

2.KADIN -Sahi.Neden?

BRUNO -Konuştuğum için.

2.KADIN -Toulouse`da neden ~~saldırılmış~~ size de saldırmıştı katolikler?

BRUNO -Konuştuğum için.

PROF. -Ya paristen,üniversiteden neden kovuldunuz? Ne diye?

H. SİD. -Konuştuğu için.

PROF. -Diliniği tutun artık mon ami.

2.KADIN -Gerçekten.Biraz da dünyanın nimetlerini tatmalı değil mi?

I.KADIN -Katılıyorum.Evini sırtında taşıyan bir kaplumbağa gibi yaşamak size göre olmamalı...Birkaç bavul kitap ve iki parça çamaşır ile sürekli dolaşmışsınız.Uygunsuz kadınlarla düşüp kalkmaktan daha büyük zevkler olduğunu da öğrenin artık.

BRUNO -Uygunsuz dediğiniz o saygıdeğer bayanları kendime çok yakın buluyorum Lady...Gülmeyin şaka etmiyorum.İşini açıkça,dürüst bir biçimde görenlere saygı duymalıyız.

I.KADIN -Ne demek istiyorsunuz?

BRUNO -Açıklığı severim ve o bayanlara kimsenin hakaret etmesine razı olamam

2.KADIN -Yani onların birer hanfendi olduklarını mı söylemek istiyorsunuz?

BRUNO -Neden ölmasınlar? O bayanlar pahalı armağanlar ve lüks bir yaşam peşinde koşmadan,kocalarını aldatmadan erkekleri mutlu etmek alçakgönlülüğünü gösteriyorlarsa,onları aşağılamayız.

I.KADIN -Uzaklaşır) Sahiden çok konuşuyorsunuz.

BRUNO -İnanmışım gerçekleri söylerim yalnızca.

PROF. -Bay Bruno!

I.KADIN -Engel olmayın sayın Profösör.Bay Bruno bugün Oksfortta akıl ve bilgi yarışında kazandı.Ama bayanlara karşı bir centilmen gibi davranmada en düşük puanı aldığı kesin.

PH.SİD. -Lady,Ciordano Bruno hiçbir zaman bir centilmen olmak gibi bir yapaylığa zorlamadı kendini.Onun en büyük özelliği doğal olmaktır.

2.KADIN -Cenevrede niçin hapsedildiği şimdi anlaşılıyor.

BRUNO -Onlar Dr Servetiusu yakmışlardı.Yani bilimi.Susamazdım elbette.

I.KADIN -Evet bay Bruno,çok konuşuyorsunuz ama yazık ki usturuplu konuşmasını bilmiyorsunuz.

PROF. -C'est une vérité.

PH.SİD. -Evinde gerçekler dile geliyor.Ne hoş.

BRUNO -Usturuplu konuşmak nedir sizce bay Prof. ? Diyelim bir bilim adamısınız...

PROF. -OH!

BRUNO -...ve karşınızdaki duvarın kara olduğunu söylemek istiyorsunuz. Ama bunu,dini-politik ve sosyal koşullara uyarak şöyle anlatıyorsunuz: Bu duvarın ak olduğunu iddia etmek biraz iyiniyetli bakmak sayılır.

labilir. Penbe mi? Yok, değil. Yeşil? Evet ama koyukahverengi ile morun da üstüne vurulduğu bir yeşil. Daha da çok gri diyebiliriz. Belki de yoğunlaşmış bir gri... Evet. Gerçek bu... İşte, usturuplu konuşma dediğiniz. O zaman kim anlar o duvarın kara olduğunu. Yalınlık sayın Prof. (PH.SİD. kahkaha atar)

.KADIN -Renklerden anlamam ama güzel sözlerden hoşlanırım.

RUNO -Peki güzel Lady. Gerçekten hoş bir kadınsınız. İçiniz kıvıl kıvıl kaymıyor. Ben, şu anda sizi elde etmek için şiirli sözler mi söylemeliyim

.KADIN -Bir deneyin.

RUNO -Benimle yatar mısınız?

.KADIN -Terbiyesiz.

RUNO -Bakın, en kısa ve açık yoldan ne iyi anlaştık

(Bir süre önce girmiş ve konuşmaları dinlemekte olan MARLOW gülerek alkışlar)

ARLOW -Bravo dostum. Sen doğanın şiirini söylüyorsun.

RUNO -Marlow. (El sıkışırlar)

ARLOW -Şarap istiyorum. Haberlerime karşılık.

.KADIN -Yeni bir şey mi var? Çabuk söyleyin.

H.SİD. -Bayanlar, gidebilirsiniz.

.KADIN -Oh!

.KADIN -(2.kadına) Ben de aynı şeyi söyleyecektim ma Chere. Bunca kaba insanın toplandığı şu evde bizim ne işimiz var. Prof. bize yol arkadaşlığı yapabilir misiniz?

ROF. -Sevinçle. (Bruno'ya yaklaşır) Delikanlı size bir öğüdüm var: Bugün bir zafer kazandınız. Ama kalıcı olduğunu sanmayın. Bu küçük bir meydan savaşıydı. Eflatunun, Aristonun, bu büyük felsefecilerin gerçeğini tartışmaya bile hakkımız yok. Gerçek bir bilim adamıysanız size düşen o büyük otoritelerin sözlerini pekiştirmek, onlardan hareketle geliştirmek. Yoksa... Mon Dieu... o büyük otoritelerden kuşku duymak...

RUNO -(keser) Niçin her zaman otoriteleri çağırmak? Eflatunla Aristo arası da karar vermeğe zorunlu olmak niçin? Gerçeğin en yüce yargıcı apaçıklıktır. Otoriteyi içimizde arayalım.

ROF. -Acıyorum size.

- MARLOW -Güle güle sayın Profösör, bayanlar.
- PROF -Baylar...Bay Bruno, sanıyorum bu durumda Parise geliciksiniiz yin Orada görüşürüz...Gidelim.(Çıkarlar)
- BRUNO -(Sinirle dolaşarak)Kendine acı sen...Süküklüböcek...Gerçekler apaçık önlerinde olduğu halde...Yalnızca günlerini gün etmek için...süfli çıkarlar adına ,onlara gözlerini yuman budalalar. Dünyayı,düşünceyi değışmez bir kalıp olarak kabullenen içi boş kuklalar.
- PH.SİD -Bu haline bayılıyorrum.
- BRUNO -Ama sizlere karşın yine de herşey değışiyor işte...Buraya yeni bir dünya bulacağımı umarak gelmişim.(Oturur) Nefret ediyorum İngiltereden.
- MARLOW -Bu önemli değıl dostum.Önemli olanı,İngiltere senden nefret etmeye başlayacak yakındz.
- PH.SİD. -Sahi,haberlerim var demiştin.
- MARLOW -(Bardağını doldurur.içer)
- Oksfortlu profösörler çok sinirliler
- Büyük otoriteleri sarsıldı diye
- Kampüsün kilisesinde ayinler
- Bir süre sönük geçer diyor biliciler.
- Ve senato yardım istemeyi düşünüyor Kraliçeden
- Kırılan camların yenilenmesi için.
- PH.SİD. -Berbat bir sone Marlow.Sen iyisi mi oyunlarına dön.
- MARLOW -Kötü haberler iyi bir dille verilemez.(Brunoya yaklaşır)Giden herif haklı...Kraliçenin sani geçici bir elçilik görevi ile Parise göndereceğı söylentileri dolaşıyor ortalıkta.
- BRUNO -Bavulumu açmamıştım zaten.
- PH.SİD. -Ne yapacaksın orada?
- BRUNO -Yeni kitabımı bitireceğim.Hem Michel de Castelnau'yu da özlemiştim.
- MARLOW -Okutulmayan KİTAPLAR YAZMAKTA ÜSTÜNE YOK.

BRUNO -Yine de yılmayacağım...Belki Paris Üniversitesinde bir kürsü kapabilirim.

PH.SİD -Seni oradan ne diye atmışlardı?

BRUNO -Messe ayinlerine katılmadığım için.

PH.SİD. -Demek kâfirlikten dönüyorsun?

BRUNO -Saçmalama.Kitabımı bitirince Krala ithaf edeceğim.Bilimden, aydınlık düşüncelerden hoşlanıyor.

MARLOW -Evet.Otoritesini sarsıntıya uğratmayacak kadar hoşlandığını ben de duymuştum. (Profösörleri oynar)

. En yüce otoriteyi sarsmak
sarsmak demektir dünyevi temsilcilerini
Bruno nasıl iddia eder

Güneş sistemlerinin varlığını

(Kralı oynayarak)

Kopernik kafirini de bastırdı bu deli

Tanrının bizler için yarattığı düzeni

kazıyor temelinden.

Üstelik dili sivri mi sivri.

PH.SİD -Çocuklar,benim de size bir haberim var.Karar verdim,Germaniaya gidiyorum.

MARLOW -Ne! Ne zaman?

PH.SİD. -Biraz önce.Bruno herşeyin değiştiğinden söz edince...

MARLOW -İlgisi ne?

PH.SİD. -Orada köylüler efendilerine karşı savaştılar.Hâlâ da sürdürüyorlar Değişiklik var orada. Benimle gelsene Bruno.

Bruno -Ne işim var orada?

PH.SİD. -Ayazını yere sağlam bas dostum.Yaşamını bir daha gözden geçir. Bu güne kadar oradan oraya koşuşturup durdun.Seni anlamaları için Anladılar mı?...Belki evet diyeceksin.Peki kabul ettiler mi seni? Neden diye düşündün mü hiç.Karşına aldığın düşüncelerin savunucu-

ları kimlerdi? Din adamları, öbür aydınlar...Yani hep soylulara seslendin. Oysa biz soylular çürüyoruz artık.Bütün yeni sorulara eskimiş yanıtlar dolu kafalarımız...Germaniya'da yeni bir insan yetişiyor.Bir dolu yeni üniversite açıldı.Taze kafalar yetişiyor. Fransa ha! Katolik bir dünyada artık yerin yok senin. Gel benimle.

MARLOW -Peki,sen bilim adamı değil şairsin.Sen ne yapacaksın oralarda?

PH.SİD. -Köylülerin ne yaptıklarını görmek istiyorum.

MARLOW -(Duymamışlığı oynar)Bir savaşta elinde kalem ölmek mi istiyorsun?

PH.SİD -Burada anlamsız bir havayı solumaktan daha çekicidir belki de... Hadi Bruno,gel benimle.

BRUNO -Kitabımı bitirmeliyim.Son bir kez şansımı denemek istiyorum.

PH.SİD -Yorgun musun?...Kabul.Üç ay bekleyeceğim seni.Git parisine.Kovulunca Germainiada buluşuruz. Sen Marlow,dostum,sen de gelmek istemez misin?

MARLOW -Londra meyhanelerinde ucuz içki içilebildikçe beni kinse yerimden kıpırdatamaz. Ben bu kokuşmuş bataklığın öz çocuğuyum.
(Gülerler)

BRUNO -Bu dizeyi sevdim.Bunun için içilir. (Bardaklarını doldurur içecekler)

MARLOW -Yüzünü aydınlatmak ne kolay.Seviyorum seni.

BRUNO -İçimin ateşini kaskasyanın karları bile söndüremez.
(Gülerler)

(IŞIK KARARIR-KARŞI LOKALDE YAŞAŞÇA AYDINLANIRKEN SAHNE ARKASINDA SESLER GELMeye BAŞLAR.BU SESLER SAHNEDEKİ OYUNLA SENKRONİZE EDİLECEKTİR.SAHNEDE BRUNO BİR KÖŞEDE KONUŞMALARI ÜZGÜN BİR TAVIRLA DİNLEMEDİR. ARA SIRA SAHNE DIŞINDA VE SAHNEDE GEŞEN OLAYLARA TEPKİ GÖSTERMEYİ YÖNELDİĞİNDE YAŞLI DOSTU ELÇİ CASTELNAU ONU ENGELLER.BAŞKA BİR KÖŞEDE CAMBRAİ ÜNİVERSİTESİ PROFÖSÖRLERİ TOPLANMIŞLARDIR.

SAHNE DIŞINDAN GELEN SESLER:

-Böyle saçma şey olmaz.

- 120 tez değil, 120 budalalık bunlar
- Hadi be sende.
- Bize güneşlerini gösterebilirsin Bruno. Ben yalnız birini görüyorum.
- Gün gelir Görünürler elbet. Çok uzağı gösteren aygıtlar yapıldığında
- Ne zaman yapılarmış bu senin dediğin?
- 100 yıl önce dünya dönmüyor derlerdi. Yakın zamana kadar Avrupa ~~Avrupa~~ tek kıta olarak bilinirdi.
- O başka.
- Öyle ya. Kanıtlanmayan şey bilim değildir. Bay Brunonuz kanıtlasın sözlemeni.
- İçimizdeki Tanrıyı da göster bize Bruno.
- Herşeyin görüleceği bir zaman gelir.
- Senin o göğü gösterecek aracın yapılıncaya değil mi?
- Budala. İnsan gözünden yetkin görücü yoktur. Çünkü tanrı yapısı.
- Neden gözlük takıyor arkadaşın öyleyse?
- Çekil git başımdan sersem.

SAHNE İÇİ

1.PROF -Kızışıyorlar.

2.PROF -Bu tartışmayı açmamalıydık.

-Kilisenin hangi öğretisi savunuyormuş bu dediklerini?

Kilise herşey demek değildir.

-İsa düşmanı mısın? Al sana!

-Ah!

3.Prof-Kavgaya çıkacak.

1.Prof-Fransanın en ünlü üniversitelerinden birinde...Ah şu kafir bilimciler.

(DÖVÜŞ SESLERİ)

-(Yaşlı, otoriter bir ses) Çocuklar, çocuklar yapmayın. Çılgın bir din düşmanının sizleri birbirinize düşürmesine fırsat vermeyin.

-evet. Bruno aklını kaçırmış.

-Düş görüyor Bruno.

-Ama 15 sorusuna yanıt veremedi bizim profesörler. Oysa...Söyle hadi kim daha bilgili?

-Şeytanın bilgisini satıyor o .Karnımız tok bunlara.

-Daha akıllı olduğunu sanıyorsan sen yanıt ver öyleyse

-İşte yanıt. (VURMA VE BİR ÇIĞLIK) Hadi çocuklar. Şu şeytanın çömezlerine gösterelim evrenin sınırlarını. (KAVGA)

1.Prof-Tehlikeli olmaya başladılar.

2. " -Muhafızlara haber versek.

1. " -(3.ye) Koşup kumandana haber verin arka bahçeden salonun önünde toplansınlar. (3.Prof koşarken Brunoya bakar)

3.Prof-(diğerlerinin arasından)İblis.

1. " -Rektör iyi ki tedbirli davranıp muhafızlara haber verdi.

-(YAŞLI SES) Kavgayı kesin.Yoksa muhafızlardan yardım istemek zorunda kalacağız.

-Bu din düşmanlarını hoşgörmemizi mi istiyorsunuz?

-(Yaşlı ses)Herşey insanca olmalı.

-Biz de onları acıyarak,insanca dövüyoruz.Yola gelsinler diye.

-SINIRLARI AŞANI ANCAK KUVVET VE KORKU YOLA GETİREBİLİR.

3.Prof-(Kapıdan)Kumandan nasıl davranalım diye soruyor.

1.PROF-Can yakmak yok.Biraz korkutmak yeter.

3. " -Ya sapkınlara?

2. " -Fazla tartaklamasınlar.İçlerinde Duke de Navarre'ın yeğeni varmış. (3.Çıkar) Ne gerek vardı bu tartışmaya?

3. -Böyle olacağını bilemezdik.

-(KUMANDANIN SESİ)EMREDİYORUM KAVGAYI KESİN.KRAL ADINA. DÜZENLİ BİR BİÇİMDE BURAYI TERKEDİN VE DOĞRU EVLERİNİZE...YOKSA ZOR KULLANACAĞIZ. ÇABUK OLUN. (SESLEK HAFİFLER.BİRİ ŞARKIYA BAŞLAR.SONRA ÖBÜRLERİ KATILI

1
BİR BUDALA İDDİA ETTİ

EVRE. SONSUZDUR DEDİ
VE YOKMUŞ SINIKLARI
HIÇ YOKMUŞ SINIRLARI

HADI ÖYLFYSE BİZ DE
KALDIRALIM BUNLARI

İSPANYOLLA FRANSIZ
KARDEŞ OLMUŞLAR BAK SEN
BİR SOYLUYLA EŞİTMİŞ
TARLADAKİ BİR SERSEM

2
VAY DÜNYANIN HALİNE
ÇAPTAN DÜŞTÜ BİR ANDA
YILDIZLARIN İÇİNDİ
HERHANGİ BİRİ O DA

(Öğrencilerin şarkısı başlayınca profösörlerin yüzleri aydınlanır.)

Bruno---Düzen bunlar.Herşeyi önceden hazırlamışlar.

Castelnau-Kuşkun olmasın.Londradaki konferansta i zafardan sonra boş

durmayacakları belliydi...Buraya gelmemeliydin.

bruno -Philip Sidney de aynı şeyi söylemişti.

Castelnau-Neden dinlemedin...Hata ediyorsun.

Bruno -Kitabımı bastırdım ama...Germania yollarında belki de bitiremezdim.

Castelnau-Satılmayacak olduktan sonra...

Bruno -Okuyacaklardır.(2.Prof girerve yaklaşım)

2.Prof -Nelere sebep olduğunuzu gördünüz.Hiç utanmıyor musunuz?

Bruno -Ben dürüst bir bilimsel tartışma düzenleneceğini sanıyordum.

1.Prof -(Yaklaşır)Ne demek!

Castelnau-Askerlerin işi ne burada?

3.PROF -Sayın rektörümüz ileri görüşlüdür.Onları çağırmasaydı şimdi kan gövdeyi götürebilirdi.

Castelnau-Şu söyledikleri şarkıyı da anında düzenlediklerini iddia edemezsiniz sanırım

3.PROF -Bay Bruno için önceden hazırlandıkları açık.Ama bunu nasıl engelleyebilirdik?...Ne bizi ne de onları ikna edebildiniz bay Bruno. Hele tanrının içimizde ve evrenin her varlığının içinde olduğunu da dair teziniz...Bu tezinizi kabul edersek tanrıyı bir enerji olarak,şalnızca bir enerji olarak düşünmemize götürür bizi.Bu soyut ve büyük gücü,kavranılmaz gücü böylece basitleştiriyor,küçüktüyorsunuz.Bu da elbette,bu güce,yani tanrıya,kutsal üçleme-ye ~~tanrıya~~,manrisal güçlere ve mucizelere saygı duyan herkes gibi öğrencilerimizi de öfkeliendirecekti...Hayır dostum,tanrı bizim çok üstümüzdedir.O değişmediğine göre de hiç bir şey değişken değildir...Bu sapkın düşüncelerinizi değiştiriniz Bruno.

BRUNO -Sizin dilinizle yanıtlayayım: Ben de değişken değilim Prof.

I.PROF -Demek şimdi ben ölürsem,tanrı da ölüyor.Madem ki içimizdedir...

BRUNO -Bir tohumdan filiz,filizden başak,başaktan ekmeç,sonra onu yiyen insanda kan,sperm oluşuyorsa sayın profösör;spermden dölüť,dölüťten ins an var oluyorsa ve insan öldüğünde toprakta çürüyen ceme-di yeni tohumlara can veriyor,böceklerin oluşmasına kan veriyorsa,bu değişken,dönüşümün gücünü bu yaratıcı gücü ben ~~niçin~~ye tanrı diye adlandırmayayım söyler misiniz? (DIŞARIDAN ŞARKI)

VAY DÜNYANIN HALİNE
ÇAPTAN DÜŞTÜ BİR ANDA
YILDIZLARIN İÇİNDE
HERHANGİ BİRİ O DA

DUY DA ŞAŞ: İNSANOĞLU
KANDAŞMIŞ BÖCEKLERLE
KARIŞTI İŞİN SONU
İYİLİK KÖTÜLÜKLE

(SLOGAN)BRUNO HAVVAYA ELMAYI SUNANIN SOYUNDAN.DÖN İNİNE BRUNO!

CASTELNAU-Onun düşüncelerini böylesine çarpıtmak nasıl da hoşunuza gidiyor

BRUNO -Biloyurum.Akıl yoluyla,özgür bir akıl yoluyla düşünmeyi becere-bilirseniz,düşüncelerime hemen olmaz demiyeceksiniz.Ama dünyanın tekliği ve merkezliğini reddeden kuraklar zincirim uzayıp ta şu koça kürenin öncelikle insanlar,yani sizin görüşünüzle iyi hristiyanlar için yaratılmadığına gelip dayandığında,korkuyor-sunuz.(COŞMAKTADIR)Seçkinliğinizin zedelenmesi korkutuyor sizi.Çünkü tanrı adına dünyaya hükmetmek,böylece bütün insanları kuk-la oynatır gibi yönetmek işinize geliyor.Sırtınızdaki bilim cüb-besini insandan özgürlüğü,en insancıl değerini çıkarları adına sakınanların karşısında iki kat ederek nasıl yıprattığınızı ayırımında değilsiniz.

Z.PROF -(Saldırır) Hayvan herif.(Diğerleri engellerler)

BRUNO -Kızmiyorum.Çünkü siz de toprağa girdiğinizde bir solucana can vereceksiniz.

3.PROF -Bay Bruno,küstahlığınız okulumuzun hoşgörü sınırlarını aşıyor.

BRUNO -İstifa ediyorum sayın Profösör.

3.PROF -Dilekçenizi yazmak için kendinizi zorlamayın.(Başıyla diğerlerine işaret eder,çıkarlar.)

BRUNO -Yine yalnız kaldım.

CASTELNAU-Neden böyle yapıyorsun?

BRUNO -Nasıl?

CASTELNAU-Tüketiyorsun kendini.

BRUNO -Ne yapmalıyım sence?

CASTELNAU-Ben bir bilim adamı değilim.Bir inanç adamı bile değilim dostum.

Politikada bize önce ayakta kalmak öğretilir.İnançlarını yeme bahasına bile olsa.Ama kazancımız şu olur:Eğer bir konuda şaşmaz bir bilgimiz varsa ayakta kaldığımız ölçüde gerçeği haykarmak için zamanımız var demektir...Sana sus ve sabırla bekle demek geçiyor içimden.Kırılma bana.

BRUNO -Ben sabırlı~~xxxx~~ olamam sevgili castelnau.Yüzyılların ~~gümrük~~ sabrını ~~xxxx~~ taşıyorum içimde. Bu ne büyük bir yük,bilemezsin.

BASTELNAU-Ezecekler seni.

BRUNO -Önemi yok.Her gittiğim yerde birkaç sabırsız yetiştirsem yeter bana.

CASTELNAU-Yaşamayı sevmiyor musun?

BRUNO -Aksine,çok seviyorum.Ama yaşamak nedir Castelnau? İyi bir mevki, püzel ve sadık bir eş,şirin çocuklarla tüketilen sıkıntısız ya küçük gelişmelerle süslenen bir ömür mü? Hayır! Çocuklarım olsa idi,onlara böyle bir dünya bıraktığım için üzüntümden kahrolurdum.

CASTELNAU-Değiştirmeye yeter mi gücün?

BRUNO -Ama elimden geleni yaptım diyebilmek...Bu ne büyük bir dinginliktir...Yaşamak budur bence...Babam bir askerdı.O savaşlarda kılı sallarken,adına savaştıkları mirasın büyük kısmını ustaca çaldı lardı ondan.Ama bir gün b ile yakınmadı.Hakkını almak için mücadele vermedi.Ancak her zaman,bir savaş olsa yine giderim diyor-

du.Çünkü ben bir askerim.Görevim savaşmak.Mutluydu öldüğünde...Ben de bir bilim adamıyım sevgili castelnau.Ve görevin inançlarımı savunmak.~~Matematikçiyim.Yaptığım işi sevmek~~

Yaptığın işi seviyorsan yaşamı seviyorsun demektir.

BİR ASKER -^{SAYIN ELÇİ;}(Girer) Bay Bruno,kumandan okulun ~~karsş~~abileceğini,sağlığınız için burayı terketmeniz gerektiğini bildiriyor.

BRUNO -Gidiyorum dostum...(Castelnau ile uzaklaşırken durur,askere bakar)İşini seviyor musun?...Yani hoşnut musun yaptığın işten?

BİR ASKER -Bizde herşeyden önce emirler gelir efendim.

BRUNO -Hiç düşünmedin mi bugüne dek?...Peki,peki...(Çıkarken kendi kendine)Germaniaya,germaniaya...

IŞIK KARARIR-PERDE İNER-PROJEKSİYONDA ENKİZİSYON MAHKEMESİ.YARGIÇLARIN ÖNÜNDE İŞKENCE ARAÇLARI

YARGICIN SESİ-TANRIYA,İSA EFENDİMİZE VE KUTSAL BİLİNE BÜTÜN DEĞERLERİMİZİ DİL UZATTINIZ,SALDIRDINIZ.BUNU NİÇİN YAPTIĞINIZI AÇIKLARMISINIZ?

~~BRUNONUN SESİ-BEN ADINI ETTİĞİNİZ BU KAVRAMLARDAN BİRBİRİNE SAYGISIZLIK ETMEDİM.~~~~BRUNONUN SESİ-BEN ADINI ETTİĞİNİZ BU KAVRAMLARDAN BİRBİRİNE SAYGISIZLIK ETMEDİM.~~BRUNONUN SESİ-BEN ADINI ETTİĞİNİZ BİR KAVRAMA YA DA BİR İNANCA ASIL SAYGISIZLIK ONLARI,~~HEPİNİZİN KAYBINA~~ ÜZERİNDE DÜŞÜNÜLEMEZ,YORUMLANAMAZ YASAKLAR HALİNE GETİRMEKLE OLUR.İNSANOĞLU ANCAK TANIDIĞI VE YORUMLAYABİLDİĞİ ŞEYLERİ ~~SEVEBİLİR.~~ SEVEBİLİR.

(PERDE KALKAR-IŞIK-SAHNENİN BİR BÖLÜMÜNDE ALMANYADA BİR HAN.BRUNO İKİ ARKADAŞI İLE İÇİYOR)

İÇERİ YAŞLI,YAPILI BİR KÖYLÜ GİRER.

KÖYLÜ -Hancı,bir tabak etle bir bardak şarap kaç?

HANCI -Kaç paran var?

KÖYLÜ -~~(Masanın üstüne para koyar)~~ İşte hepsi bu.

HANCI -Bu paraya ancak bir bardak şarap içebilirsin..

KÖYLÜ -Şaraptan vazgeçtim,et ver bana.

(Hancı tabağa bir parça et koyar. Bruno ve arkadaşları izlerler)

KÖYLÜ -Bu kadarlık mı?

HANCI -Verdiğin paraya bu bile fazla.

KÖYLÜ -Bir kepçe daha koyamaz mısın?(Alçak sesle)Kârını bu beylerden et, benden değil,hâ?

HANCI -Kim kâr ediyor ki bu günlerde?(I. Arkadaş başıyla işaret eder) ^{muza} Pekî.(Tabağa et koyarken söylenir)Donu/bile alacaklar vergi diye.

KÖYLÜ -Öyle...Eh,sağol.Bu merhameti gönlüne kim saldıysa, o da sağolsun.
(Bruno I. arkadaşına birşeyler fısıldar)

I.Arkadaş-Babalık,gel burada ye.Sana şarap verelim.(Hancı bardak koşturur)

KÖYLÜ -Sağolun...(Şarabı içer)Ben sizi giysilerinize bakıp yabancı san-
mıştım.

2.Arkadaş-(Brunoyu işaret eder)Bu bay yabancıdır.Ama dilimizden az çok an-
lıyor (Brunoyla selamlaşırlar)

I.Arkadaş-Arabamızın dingili kırıldı.Ar.bacı kente gitti,yarın gelecek.
Yemeğini yedikten sonra şu sandıkları odamıza çıkarabilir misin?

(Köylü başıyla onaylar) Kaça ?..Kaça dedim.

KÖYLÜ -Yemeğimi bitireyim,söylerim. (Bir an susma)

2.Arkadaş-Adın ne?

KÖYLÜ -Heinrich.

2.Arkadaş-Ne iş yaparsın?

KÖYLÜ -Şimdilik ne iş olursa...Toprağım vardı...Bir zamanlar.

2.Arkadaş-Ne oldu sonra?...(Köylü kuşkuyla bakar,susar)

I.Arkadaş-Bir bardak şarap daha ister misin?

KÖYLÜ -Hayır.Teşekkür ederim.Nereden geliyorsunuz?

2.Arkadaş-Batıdan.

KÖYLÜ -Tüccar mısınız?

2.Arkadaş-Hayır.Tüccarları sevmiyorsun galiba?

(Köylü yanıt vermez.Yemeğini yemiştir.Kalkar,sandıklardan birini
tartar.)

Köylü -Çok ağır.Kaçıncı kat? (Bruno eliyle üç işareti yapar) 4o Su
isterim.

I.Arkadaş -Çok.Hem neden fransız parası?

Köylü -Oradan geldiğiniz'e göre...Batıya gidiyorum.Küçük bir toprak
arayacağım sınara doğru.Bakarsın gerekebilir...Ne var bunun
içinde?

2.Arkadaş-Bu bayın kitapları.

KÖYLÜ -Ya...Kitap ağırdır.

1.Arkadaş-Yine de 40 su çok fazla.30 su verelim,haz?

KÖYLÜ -(Brunoya) Hepsi mi kitap bunların? (Bruno başıyla onaylar)
Çok okumuşsun...Bir işe yaradı mı bari?

Bruno -Bir ..tavrın mı var..bilginlere?(Köylü düşünür,poflar)

Köylü -İşimize bakalım.40 su...

Bruno -Otur...(Bardağını doldurur.Köylününkine de..Sonra bardağını masaya vurur içer)

Köylü -(Güler) Adetlerimizi biliyor ha? (İçer)Nereye gidiyorsunuz?

2.Arkadaş-Wittenberg'e. Bu bay orada Profösörlük aldı.

Köylü -İa! (Bruno I. arkadaşına fısıldar)

I.Arkadaş-Ne tüccarları ne bilginleri seviyorsun.Neden?

Köylü -Luther ortaya çıktığında babamın küçük bir toprağı vardı.Çok küçük.Vergilere bile zar zor yetiyordu.Sonra vaizler,bilginler geldiler.Lutheri destekleyin dediler bize.Herşey daha iyi olacaktı.Biz de destekledik...

I.Arkadaş-Ee? Sonra?

KÖYLÜ -Okumuş adamsınız.bilirsiniz.Ne zamandır geçinebilecek kadar bir toprak istiyorduk.Ama sonunda elimizdeki de gitti.Bir yandan ~~pre~~ prensler,bir yandan tüccarlar canımıza okudular...O zaman sorduk ^{söyleyen} kendi kendimize:Herşeyin daha iyi olacağını ~~zaten~~ o vaizler,bilginler nereye gaktiler diye...(Dalgın,bardağını kavrur,Bruno şarap doldurur)Savaşttık,toprağımız için.Özgürlüğümüz için.Kardeşim öldü.Başını bir çuvala atıp götürdüler.Başsız gövdeyi gömezdik.Gidip parayla satın aldık kardeşimin başını...Yüzlerce çuval vardı...Dolu...Wittenberg ha!...İyi şeyler duymuştum orası hakkında.

(Bruno paltosunun iç cebinden bir küçük kitap çıkarır)

Bruno -Okuman yazman var mı?

Köylü -Eh,sökebilirim. (Bruno kitabı uzatır.)

Ne diyor bu kitap?

2.Arkadaş-Bu kitabı bu bay yazdı.İnsanların özgürlüğü üzerine,tanrının insa-
ları eşit yarattığı üzerine bir kitap.~~xxx~~ Bu bay ~~xxx~~ da senin gi-
bi gezgin.Düşünceleri yüzünden İtalyadan,Fransadan,İngiltereden
kovuldu.

Köylü -Ya! (Brunoya)Yorgun olmalısın...Yor..gun..musun diyorum.

Bruno -Hayır.Ya sen?

Köylü -(Düşünür,başını hayır anlamında sallar)Kitaba bakar)Ben bu dilden
anlamam ki...

BRUNO -Ço..cuk..ların anlar...belki.

KÖYLÜ -(Başını sallar.Ayağa kalkar,sandığı kavrır,hancıya seslenir)
Hancı,yol göster. (I.Arkadaş kesesine davranır.)Borcunuz ödendi
(Yürür)

Bruno -Burada yeni bir dünya var.İyi ki geldim Germaniaya.

İŞİK DEĞİŞİR-BAŞKA BİR LOKALİ AYDINLATIR

1.Piskopos-Dıydunuz mu?Bruno Wittenberg'de Acrostismusu yeniden bastırmış

2.Piskopos-Acrostismus...Şu Londrada,pariste yaptığı tartışmaları konu alan
kitap neğil miydi?

~~I.Piskopos-Evet.Üstelik Almanca,peynir ekmek gibi satılı-~~
yormuş kitap.

3.Piskopos-Lutherciler çok mutlu olmalılar.

Piskopos-Öyle.Cambrai üniversitesindeki tartışmada din bilginleri Brunonun
15 sorusuna karşı yanıtsız kalmışlardı ya...Bütün Alman üniver-
sitelerinde alay konusu olmuş...Acrostismustan sonra.

~~Üniversitelerde~~ Platonla Demokritos tartışması alabildiğine
boyutlanmış.

3.Piskopos-Almanyadan yeni gelen bir dostum anlattı.Bruno bir konferanstan
çıkınca bir genç yaklaşmış yanına..."Hocam" demiş, "özgürlük di-
yorsunuz boyuna,bilimin özgür olmasını savunuyorsunuz.Ben bir
kentsoylu çocuğuyum.Ailemiz zengin değil.Zor lukla okuyorum bu-
rada ve yaşlı babam hep şunu diyor.Özgürlük,ekmektir.Ne diyorsu-
nuz? "

I.Piskopos-Oralarda esnaf çocukları da üniversitede okuyabiliyor öyle mi?
Ne zavallılık! İşte sana bilim özgürlüğü...

2.Piskopos-Ee,ne cevap vermiş Bruno?

3. Piskopos-"Baban haklı yavrum" demiş."Ama,unutma,ekmeği iyi pişirebilmek için de öğrenmek gerek"

(Başkardinal: ~~vektre~~ ,girmiş, dinlemektedir.)

1.Piskopos-Şeytan!Katolik dünyasının en büyük düşmanı bu adam.

2.Piskopos-Bu kadarla kalsaydı...(Baskardinali görür) Sayın başkardinal...
Duydunuz mu?

Baskardinal-Duğdum.Biliyorum.

2.Piskopos -Bu adam Papalık için gitgide zararlı olmaya başladı.Sonabilir miyim: bir şey yapmayı düşünüyor musunuz? (Kardinal susar)

1.Piskopos-Ne yazık ki elimizi oralara kadar uzatamıyoruz.

Baskardinal-Yine de uzatacağız dostum.Elbet oralarda da uzanan elimize el verecekler vardır.

2.Piskopos -Clası mı bu?

Baskardinal-Yaşamak istiyorlarsa, evet.

(IŞIK DEĞİŞİR-PİSKOPOSLAR ve BŞKARD. ŞARKI SÖYLERLER)

BİR TEPSEYE BENZERKEN DÜNYA
NE GÜZELDİ TAŞIMAK KOLLARIMIZDA

BİR ZİYAFET SOFRASI TAŞIR GİBİ.
TANRININ CÖMERTÇE SUNDUĞU NİMETLERİ

HEM TADAR,HEM YÜRÜRDÜK MİN ADIMLARLA GELECEĞE.

SONRA BİLGİNLER ÇIKTI ORTAYA

DEDİLER " BİR KÜREDİR DÜNYA.

TAŞINMAZ NE KOLLARDA,NE DA BAŞLARIN ÜSTÜNDE"

BİZ DE DEDİK" ÖYLE OLSUN. DAHA İYİ YA.

KOLAYCA ALIRIZ ONU AVUÇLARIMIZA"

PERDE

İkinci perde

Beş yıl orta Avrupada

Marburgta, Pragta, Helmstedtte Frankfurtta

Üniversite kürsüsünde ve her yerde

Bruno yeniden biçimledi dünyayı yorulmadan.

Ancak su uyur demişler, uyumaz düşmek.

(Vatikanda bir küçük salon. Kardinal beklemekte. Bir uşak kapıyı açar)

uşak -Papa hazretleri

(Papa girer. Yaşlı bir adamdır. Arkasından gelen bir uşak kahvaltı tepsi-
si taşır)

apa -Dilerim, sabah sabah keyfimi kaçırarak bir haberle gelmemişsiindir.

ard. -Emrederseniz kahvaltınız bittikten sonra geleyim efendimiz.

apa -Yok, yok, kal. Hiç bir kötülük iştahımı kapayamaz. Tepsiyi getir yavrum.

(Uşak tepsiyi bir sehpaaya yerleştirir. Papanın peçetesini bağlar
ve çekilir. Papa sahne boyunca yiyecektir.)

Söyle bakalım.

ard -Sayın efendim, şu Brunodan söz edecektim.

apa -(Keser) Yine mi o herif? Artık ona dair hiç bir şey duymak istemiyorum.

Bırakın ne yaparsa yapsın. Bizden uzak olsun da...

ard -Şu yazıya bir göz atmak ister misiniz efendim?

apa -Şöyle tut bakayım (Kardinal kıvrılmış kitabı papaya tutar)

Almanca bilmediğimi öğrenmiş olmalısın.

ard -Hoşgörün, karıştırmışım.

(Kıvrılmış başka bir kitap çıkarır)

İşte İtalyanca başkısı...

PAPA -Latince yazmaktan vazgeçti ha?..(Mırıldanarak okur,sonra yavaş yavaş ~~xxxxxx~~ belirgin okumaya başlar)Yaklaşık yüzyıldan bu yana avrupada dinsavaşları yüzünden nice kanlar döküldü.Kazananlar dinin zaferini müjdelediler.Oysa ~~xxxxxx~~ savaşların asıl nedeni dinin değil,kiliselerin egemenlik mücadelesiydi.Vatikan,zyakta kalabilmek için her zaman ~~xxxxxx~~ bu savaşların baş kışkırtıcısı olmuştur...

KARD. -Ne diyorsunuz?

PAPA -Ne dememi istiyorsun?

KARD. -Bu adamın dilini kesmenin zamanı gelmiş te geçmekte.

PAPA -Bak,başımda bir sürü dert varken,bir de,bu herifle uğraş deme bana.

KARD. -Adam katolik dünyayı sarsacak kadar güçleniyor efendimiz.Genç papazlarımız bile bu adamın düşüncelerine ilgi duymaya başladılar.

PAPA -Yorma beni.Sence bu kadar tehlikeli olmaya başladıysa,prenslerden biriyle konuş,,bir fedai göndersin.

KARD. -Eğer onu yok etmenin kilisemizin prestijini kurtaracağını bilsem,bu dediğinizi çoktan yaptırırdım.Ama bu,Luthercilerin ekmeğine yağ sürmek olur.

PAPA -Haklısın.En iyisi yüce gönüllülük gösterip aldınmamak.

KARD. -~~Ne~~ Nasıl olur efendimiz?

~~KARD~~ -Bak oğlum,vatikan sandığından da zor durumda.Büyük kısmı İspanyol vesayeti altında olan ve prenslerinin birbirilerini didikledikleri şu parçalanmış İtalyada tek gerçek birlik kilisedir.Onu korumak kolay mı sanıyorsun? Bazı şeyleri hazmetmek gerekli.

KARD. -Affınıza sığınarak Brunonun giderek midemize çöktüğünü söyleyeceğim efendimiz.Lutherciler çok mutlular.Orta Avrupada bir Üniversiteden öbürüne çağırıp konferanslar verdiriyorlar Brunoya.Londrada yazdığı,yaratığın kovulması,Kibeleli eşek diyalogları oyun haline getirilip çarşıda pazarda oynuyor.Her Üniversiteli gencin cebinde onun,bizim manastır yaşamımız üzerindeki şu iğrenç iftiralar dolu ~~comedi~~ var.

PAPA -Yeter! İştahamı kesmeye başladın...Canını bu kadar sıkıyorsa yok et dedim,kabul etmedin.Ne öneriyorsun?

KARD. -Onu dize getirmeyi.

PAPA -O kadar uzakta ki...

KARD. -Dilerseniz kısa zamanda yakınımızda olabilir.

- PAPA -Nasıl?
- KARD. -Avrupada 3000 cizvitimiz var efendimiz.Bazılarına bir haber uçurmanız yetecektir.
- PAPA -Şu ~~kafamda~~ beynindeki açıkla bakalım.
- KARD. -Oralarda hâlâ bize bağlı senyörler,profösörler var efendimiz.Özellikle Pragda.Onlardan Brunoyu...
- PAPA -Ona saldırmalarını isteyemem.
- KARD. -Hayır efendimiz.Yalnızca biraz yorsunlar,~~yeter~~
- PAPA -Buna güçleri yeter mi?
- KARD. -Oradaki yöneticilerin gözlerini açmalarına yetecektir.Brunonun sayesinde Aristo-Heraklit tartışmaları yeniden gündeme geldi.Eğer buna göz yumacak olurlarsa ipin ucunu ellerinden kaçıracaklardır.İleride kendilerine daha çok soru soran ve daha çok isteyen bir topluluğu yönetmek zorunda kalabilirler.Bu konuda onları uyarmak yeterli olacaktır.
- PAPA -Ya sonra?
- KARD. -Sonrası kolay sayın efendim.Yorulmuş ve umutsuzluğa kapılmış birBrunoyu buraya getirtmek kolaydır.
- PAPA -Ona Pariste iki kez ulak yolladım.Doğru yola dönmesini,ya da hiç olmasa biraz susmasını önerdim.Kabul etmedi.Sonunda yok edeceksek bu kara kilisemizin alnına sürülmemeli.
- KARD. -Enkizisyon araçlarımız ~~en~~ ^{bile} yürekli kişiyi doğru yola döndürecek kadar güçlüdür efendimiz.
- PAPA -Hay Allah!Yumurtam soğuyor.(Yemeğe başlar)Yeni bir,güne tok başlamak kadar güzel bir şey yok.İnsanı aşırı hırslardan koruyor...Sen, sen iyi kahvaltı etmiyorsun sanırım.Ya Bruno?...Onu hiç görmedim.İştahlı biri mi?
- KARD. -Evet efendimiz.
- PAPA -Çok mu?
- KARD. -İyi yemeği,içmeyi,kısacası yaşamayı seviyor.
- PAPA -Tuhaf.Tuhaf...Bir insanın hem yaşamayı sevmesi hem de böylesine inatçı olması...Peki.Önerini kabul ediyorum.Git şimdi Bellarmino.Yoksa bu güne aç başlayacağım...Akıllı bir adamsın.Bu işi başarısızan yükseleceksin...

KARD. -Efendimiz.(Saygıyla eğilip çıkar)

PAPA -Ama umduğun kadar değil.Çünkü çok iştahsızsın...(Yemeğe devam eder)

IŞIK KARARIR-PERDE İNER.PDJEKSIYONDA İŞKENCE ARAÇLARI

ENK.YARGICININ SESİ-CİORDANO BRUNO,ZARARLI DÜŞÜNCELERİNİZİ KARŞIN SİZİ

YIPRATMAK İSTEMİYORUZ.SİZİ HALÂ BİR KARDEŞ OLARAK
KABULE HAZIRIZ.DOĞRUYU BULUP İÇİNİZDEKİ ŞEYTANI KOV-
MANIZI,TANRI DÜŞÜNCESİNE DÖNMENİZİ CANDAN İSTİYORUZ.
DÖRT YILDIR TUTUKLUSUNUZ.YANILDIĞINIZI İTİRAF EDERSE-
NİZ SERBEST KALACAKSINIZ.KİLİSEMİZİN KORUMASI ALTINA
ALINACAKSINIZ.O ZAMAN HRİSTİYANLIĞA YARARLI BİR BİLGİN
OLABİLİCEĞİNİZİ HALÂ İNANIYORUZ.ŞİMDİ DİNLEYECEĞİNİZ
YAZIYI KABUL EDİN VE İMZALAYIN.BU BİLDİRİYLE KİŞİLİĞİ
NİZE VE ŞEREFİNİZİ HİÇ BİR ZARAR GELMEYECEKTİR...OKU.

ENK. ÜYESİNİN SESİ -BEN CİORDANO BRUNO,~~XXXXXXXXXX~~ BUGÜNE KADAR İNATLA
SAVUNDUĞUM TANRI ÜSTÜNE DÜŞÜNCELERİMDE YANILDIĞIMI,
ONUN KAVRANABİLİNEMEZ ANCAK SEZGİLENEBİLİR YÜCELİĞİNİ
YORUMLAMAYA ÇALIŞTIĞIM İÇİN GÜNAH İŞLEDİĞİMİ KABUL EDİ-
YORUM.GÖKTE BAŞKA DÜNYALAR YOKTUR VE İNSAN BEYNİ SI-
NIRSIZ DEĞİLDİR...İTİRAF EDERİM Kİ...

BRUNONUN SESİ -İTİRAF EDEBİLECEĞİM HİÇ BİR DÜŞÜNCEYİ BENİMSEMEDİM.

ENK.YARGICININ SESİ-KARDEŞ BRUNO,ŞEYTANIN SİZİ SIKI SIKIYA YAPIŞTIĞINI
ÜZÜLEREK GÖRÜYORUZ.SINIRSIZLIĞIN İNSANOĞLUNUXX NASIL
SORUMSUZCA ÖZGÜRLEŞTİRDİĞİNİ,BUNUN DİNİMİZE HAKERET
DEMEK OLDUĞUNU GÖREMEDİĞİNİZİ ÜZÜLÜYORUZ.İÇİNİZDEKİ
KÖTÜLÜĞÜ SİZDEN ÇIKARMANIN TEK YOLU KALİYOR: ACI.Bu
KARARI ÜZÜLEREK VERDİĞİMİZİ İNANIN.GÖTÜREBİLİRSİNİZ.

(PERDE KALKAR-IŞIK BRUNONUN FRANKFURT KARMELİTAR MANASTIRINDAKİ ODASINI
AYDINLATIR.YATAK-MASA-MASAYA VE PENCERE ~~XXXXXXXXXX~~ ÖNÜNE KONULMUŞ KİTAP-
LAR-YAZILAR VE YEMEK ARTIKLARI.BRUNONUN 3 ÖĞRENCİSİ.KARMELİTER PAPAZI,
KİTAPÇI CİOTTO ve BRUNO. BRUNO KONUŞMALARI DİNLERKEN ARADA BİR ELİNDEKİ
KURUMUŞ EKMEK PARÇASINDAXX YEMEKTEDİR.)

1989 EKİMİNDE,AV MEVSİMİ AÇILMIŞTIR YENİDEN.
HEMSTEDT' Lİ BİR PAPAZ ,BİR PROTETAN

AFARÖZ EDİYÖR BRUNÖYÜ RESMEN.

"TÜM KÜTSAL ÖĞRETİNİN

DÜŞMANIDIR BU ADAM."

İKİ YIL SONRA FRANKFURTTA BRUNO.

KAPILAR KAPANMIŞ YÜZÜNE. EN YAKIN BİLDİKLERİNİN BİLE.

I. ÖĞRENCİ-Delilik bu.Venediğe gidemezsiniz.İntihar etmek mi istiyorsunuz ?

2. " -Heyecanlanma.Koşulları iyi değerlendirmek gerek.

I. " -Kim bu ~~hocenigo~~? ~~hoca~~ Balolar düzenlemek,zevk peşinde koşmakta başka bir şey bilmeyen şaşkın bir soylu.

KİTAPÇI CIOTTO-Senatoya girmek bütün amacı.Bilime merak sarması bundan.

3. ÖĞRENCİ -Mektubundaki ifade bozukluklarına bakın.Bu yaşa kadar kuralınca bir mektup yazmayı bile öğrenememiş birinin,sizin derslerinizden nasıl yararlanacağını merak ediyorum.

I. ÖĞRENCİ -(Elindeki mektuptan okur.)Bellek geliştirme sanatı kitabınız beni çok fazla ilgilendirdi.İnsanın sınırsız öğrenme gücü olduğunu söylüyorsunuz.Müthiş bir öğrenme isteğiyle açılmış Buraya konduğum gelerek bana bu sırrı öğretirseniz...Aptal,sınırsız öğrenebilme gücünün,sınırsız yorumlayabilme,özgür düşünme olduğunun ayırımında değil.

3. " -Yaşamı boyunca bilgisizlikle savaşmış,şan şeref düşkünü zavalıların aptallıklarını yüzlerine haykırarak ciordano Bruno,Mocenigo gibi eşi bulunmayan bir aptalın Venedik senatosuna girebilmesi için ona bilgi satacak ha! Aklım almıyor.

BRUNO -(Fkmetken bir parça koparıp ağzına atar)Kurumuş.

2. ÖĞRENCİ -Sağduyu Mathius.Biraz sağduyu.Önemli kararlar böyle doludizgin koşarak alınmaz.

3. " -Ben de aynı fikirdeyim.Sabah üniversiteye gidiyorum,daha kapıdan içeri girer girmez ne duysam iyi? Dün gece sayın hocamın Altınhorozda bir mektup alıyor ve yarım saat sonra...

BRUNO -O kadar kısa zamanda mı? Bilmiyordum.

3. ÖĞRENCİ -~~Bilemezsiniz~~ Bilemezsiniz elbet.Önünüzde 6 şişe şarap varmış.Boşalmış ~~altı~~ altı şişe.Bir kolunuz kendini üç kuruşa satan o orospu mağdanın omuzunda,bay Ciottoya dönüp "Peki Ciott

Ve manastır gelirlerine kaydedin. Birçok kişinin kapısını yüzüm kapadığı bu kentte bana bir oda vermekle, beni korumakla nasıl baskılara göğüs gerdiğinizi biliyorum. Bu parayı alırsanız hiç değilse ~~sizinkine~~ eleştiri dolu sorulara verilecek bir yanıtı olur yoksul kilisenizin... Teşekkür ederim. Şahsınızda Karne-liter manastırına sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

KEŞİŞ -Buna gerek yok. Biz de sizin gibi inançlarımızda dirençliyiz. Sizi Avrupanın yaşayan en büyük bilgini olarak kabul ediyoruz. Tek üzün tümüz kilisemizi bir kez olsun ziyaret etmeyişiğinizdir.

BRUNO -Ben her an tanrıyla birlikteyim aziz peder. Kiliseye gitmiyorum ama kirlere çıkıyorum, doğaya hayranlığımı sunuyorum. İnsanların arasını karışıyorum her an, onlara düşünmeyi, o tanrısal özgürlüğü anlatıyorum. Bu da bir ibadet yolu değil mi?

KEŞİŞ -Sizi öğrencilerinizle başbaşa bırakayım bay Bruno... Kararlarınızda acele etmeyin evlâdım. Sizi her türlü baskıya karşın bir küre dal konuk edebileceğimizi bilin.

BRUNO -Sağolun aziz peder. (Keşiş çıkar)

2. ÖĞR. -Ne mert adam. Kırdınız onu.

BRUNO -Hayır, o anladı ve kırılmadı. (Dalar, iç çeker) Tanrı... En büyük sorun onun varlığı mı? Hayır. İnsan onun en büyük yarattığı ise niçin mutlu değil... Onu içimizden başka bir yere yerleştirirsek bize tepeden bakıyor, bizi yorumluyor, cezalandırıyor ve biz o ulaşamıyoruz. O zaman hırslarla, kıskançlıklarla, aşağılık duygularla dolup kıvrıyoruz. Ona ulaşmayı umarak bütün ömrümüzce hoşgör diliyoruz ondan. Nerede kaldı yüceliğimiz? Oysa onun içimizde, ken bütünlüğümüzden ayrı bir parça olmadığını bilebilsek... Kendimiz ve başkalarında... Tüm insanlarda... Tüm varlıklarda. O zaman sırtı bir barış için umudumuz olur. Bu evrensel barış için herşeyi göze alabilirim... Ne kadar sıcak bir duygudur bu?.. Bir otta, bir böcek bile aynı sıcaklığı duyabilmek... Şu masayı yapan ustanın o kaba ellerindeki tanrısal sıcaklığı duyumsamak... (Uyanır) Çaresiz oron Mağdenin sıcaklığında da tanrısal sıcaklıktan bir zerre vardır Mathias... Kırıldı mı bana?

3. ÖĞR. -Venediğe ben de sizinle geleceğim.
- BRUNO -Olmaz.Herkes ken.i çanağını temizlemeli.
- CİOTTO -İzninizle ben gideyim bay Bruno.Akşama venediğe hareket ediyorum da Mocenigoya ders vermeyi kabul ettiğinizi söyleyebilir miyim?
- I.ÖĞR. -Akşama hareket ediyorsanız bay Ciotto,o zamana kadar vaktimiz var demektir.Hocanın cevabını iletiriz size.
- BRUNO -Bir dakika Sevgili Ciotto.Dün Padua'dan söz ediyordunuz.
- CİOTTO -Bay Mocenigonun sizi çağırdığı haberi duyulunca üniversite senatosu çok sevindi efendim.Şu anda boş olan matematik kürsüsünün iki adayından biri sizsiniz.
- BRUNO -Digeri kim?
- CİOTTO -Genç biriydi ~~Adı~~ Galileo.Gökbilimle o da ilgileniyor.
- BRUNO -Evet,duymuştum.
- CİOTTO -Ancak yeni bastığım kitapları götürdüğümde,senato üyelerinin çoğu sizi yeğleyeceklerini belirttiler.Rektör de konu üzerinde olumlu konuştu.Ama bir kuşkusuydu var.Size selam söyledi.Biraz ılımlı olmanızı rica ediyor.Buna söz verirsiniz sizi destekleyecekmiş.
- BRUNO -Dilimi tutmak!
-
- CİOTTO -Biliyorsunuz bay Bruno,italyada bazı kitaplarınızın kuşku yaratma - dan okunabildiği tek yer Paduadır.
- BRUNO -Peki Ciotto.Rektöre selam ve saygılarımı ilet.O kürsüyü istediğimi söyle...Dilimi tutacağım.
- CİOTTO -Sevindim efendim.Venedikte eski kitaplarınızdan bazılarını... gö: den geçirip yeniden basarız...Hoşça kalın...Akşama.
- BRUNO -Akşama kadar genç dostlarımı ikna edeceğimi sanıyorum.Görüyorsunuz,bir inanç sahibi olmak hem o inancın hem de onu benimsettikle - rinizin tutsağı olmaktır bir parça...Güle güle sevgili dostum.
- (Ciotto herkesi selamlayarak çıkar.Öğrenciler selama yanıt vermemişlerdir.Bruno onlara döner.Bir an sessizlik)
- Konuşun.Hadi.
- 2.ÖĞR. -Ne diyebilirim ki?
- BRUNO -Kafenizden geçenleri."Bruno yıldırı.Korktu...Susmayı kabul ederek düşüncelerine ihanet ediyor...Satın alınıyor Bruno" Kızmayacağım. Söyle...Söyleyin hadi.

1. ÖĞR. -Ancak şunu söyleyebilirim: Akli herşeyin üstünde tutan bir adam aptallık ediyor. Bu herifin bir casus olduğu apaçık değil mi?
2. ÖĞR. -Ya da kandırılmış biri.
3. ÖĞR. -Ne olursa olsun, venedik çekici değil. Hale Mocenigonun evi. Bu iş bir komplo kokusu duyuyorum. Zengin bir soylu, Şehir meclisi üyesi olmak için günümüzde adet olduğu gibi birtakım insanları satın alacağı yerde bilimin yardımını çağırıyor. Hatasını göremeycek denli aptasa siz ona ne verebilirsiniz. Doğilse sizden istene nedir?
- BRUNO -Bu açıkça söylendi: Susmam.
2. ÖĞR. -Öyleyse bu Ciotto casus. Dikkat edin, Venedikli sizi çağırıyor ve bunu herkes şimdiden duyuyor. Alışılmış bir tavır değil bu.
1. ÖĞR. -Padua kürsü vaadediyor ama konuşmazsanız. Sizi susturmaya çalışıyorlar. Kesin bu. Ciotto gibi İtalyada, Avrupada ün yapmış zengin bir yayıncı bu kadar uzun, yorucu bir yolculuğa neden katlansın?
- BRUNO -Beni kandıramazsa İtalyadaki Üniversitelerin kitaplarını ona bastırmayacaklarını söylemişlerdir.
2. ÖĞR. -Demek haklıyız. Gerçi Venedik İtalyanın en özgür kenti. Kime de Papalığın eli oraya kolayca uzanabilir.
- BRUNO -O el buralara da uzandı Mathias. Eldiven giyse de tanırım. Ben o el, beni avucuna almazsa bastırıp ezmeğe kararlı. (Suskunluk)
2. ÖĞR. -Gidecek misiniz Venediğe?
- BRUNO -Gideceğim. (Suskunluk)
3. ÖĞR. -Bir düşün gördüğümüzü söyleyin bize. Korkunç bir düşün. Gerçeklerin ancak özgür bir ortamda konuşulabileceğini, yoksa gerçek kalmayacağını söyleyen Brunonun düşün olduğunu, asıl gerçeğin susmak ve boyun eğmek olduğunu söyleyin. Biz ~~bu gerçeğin~~ gerçeğin Venedikte susturulacağı kuşkusundan kalkanırken, bize gerçekleri bellekten Brunonun bir yalancı olduğunu söyleyin. Asıl Brunonun ekmeğinin kuruluşundan yakınan, taze peynire özlem duyan, yaşamı ilkelerinden çok seven bir adam olduğunu söyleyin. İki dakika önce sınırsız bir barışın sıcaklığı için herşeyi göze alabileceğini söylemiş olan Brunonun iki dakikada ilkelerini terkedecek kadar yaşlandığını, yorulduğunu söyleyin. Hadi güzel bir masal söyleyin de ayunalım ha!

BRUNO -Bu heyecanını ne çok seviyorum.20 yıl geriye götürüyor beni...
3.ÖĞR. -Daha dün benimle aynı yaştaydınız.Gerçek değil miydi bu ~~yakın~~?
Daha dün zenginidiniz.Yanılmış olamayız...Söyleyin,hep yoksul muydunuz yoksa?

BRUNO -Evet delikanlı.Yoksulluk gerçeğin ta kendisidir.Çünkü bütün süslerden arınmıştır.Ve gerçek bilim de yoksuldur.Yalındır. Ve gerçeğin savunucusu olan adam ne denli inançlıysa o denli ö yalındır.
Yirmi yıldan fazla bir zaman zorunlu gezginliğe itildim.İnatla savundum düşüncelerimi.(Bağırarak)Karşılığı ne? Görüyorsun üç kişisiniz şurada.Şurada avluda da satılamayan bir alay kitap var. Dün yayımcım Jochan Wechel'den şu mektubu aldım.Dinleyin; (Okur)
Sayın bay Bruno;

Ne yazık ki son bastığım iki kitabınızın"Sayılamayan,bölünemeyen birlik" ile "De immenso" nun dağıtımını yapamayacağım.Din ve bilim dünyası kitaplarınızın hicivli dilini eleştiriyor.Aşırı saldırgan buluyor.Kanıtlanmamış bilimin bilim sayılamayacağı gerçeğinde ısrar ederek kitaplarınızı reddediyorlar.Bu koşullar altında onlar hiçbir üniversite kitaplığı satın almaz.Perakende satışı ise,takdi edersiniz anaparamı uzun süre işletmeye kapalı tutmak demektir.

Afrozunuz çevrede size karşı büyük ürküntü yarattı.Bu nedenle elimdeki kitaplarınızı gönderiyorum.Basım bedeli ilişiktir.

Borcunuzu benim resmi bir girişime gerek kalmadan ödeyeceğinize eminim.Üzüntülerimi ve saygılarımı sunarım...

Manastırın avlusunda ~~çok sayıda~~ bir oda dolusu kitap var. İşte gerçeklerin yazgısı.Eritilip,gerçekleri saptıran yazıların yazılacağı kâğıt olmayı bekliyorlar.Johhan'a borcumu ödemem için...

İşte bunca yıldır inançları peşinde koşmanın bedeli.Avrupanın her üniversitesinde ~~çok~~ birkaç ileriye gören genç ve bir alay eritilmeyi bekleyen kitap...Hadi,şimdi konuşun.Yoruldu deyin.
Evet,yorulduk...Kaçmaktan...Bu yüzden Venediğe gideceğim.

2.ÖĞR. -Ve susacaksınız.

BRUNO -Ne az şey öğretebilmişim size...Beni Pragtan bu yana izliyorsunuz Yirmiyi aşkındınız.Avrupanın herçok kentinde ~~çok~~lerce öğrenci alkışladı beni.Oysa istediğim alkış değildi.Düşüncelerimi savunmalarıydı.Neredeler şimdi? Çoğu yaşam mücadelesi içinde gençlik

heyecanı gibi tükendi. Sizlerin de yarın ne yapacağını nasıl bilebilirim? Oysa düşmanlarım yılmıyorlar. Çünkü onların işi dah kolay. Var olanı koruyorlar. Ya ben ne yapmalıyım? O afaroz, dostlarımla kapılarını kapamaları, jochanın mektubu, ve mocenigo nun çağırısı... Hiçbiri kendiliğinden değil... Düşmanım son darbeyi indirip çekildi. Ya sus diyor bana, ya da benim istediğim alana gel, dövüş benimle.

3. ÖĞR. -Tanrım! Şimdi anlıyorum.. Demek Venediğe gitmeyi bunun için kabul ettiniz.

BRUNO -İnanın ki dünya nimetleri ya da pis bir izzetinefis için bu acı katlanmıyorum... Yaşamı ben de çok seviyorum. Ama inançlarım bunun üstündedir... Ağlama Paul. Budalalık yok... Bir kahraman olmakt her zaman nefret ettim. Ama geleceğin genç gönüllülerindeki ateşi tutuşturacak bir alev gerekliyse ~~kahramanlarımın~~ beni kahraman yapmalarına ~~da~~ dayanabilirim... Hañi, doğrulun bakalım. Altınhorozu gidip kafaları parlatıyoruz... Bay Ciottonun parasıyla Ne dersin Heihrich, ben onlardan akıllıyım değil mi? (Keseyi çıkar Jochanın parası ödenecek. Avludaki kitaplar da hamur olmaktan kurtulacaklar. Dağıtın onları.

İŞİK DEĞİŞİR-MOCENİGONUN EVİNDE BİR SALON. BRUNONUN SESİ KILI TI
DİĞİ ODADAN GELECEKTİR. MOCENİGO ORTADA PERİÇAN, ŞA, KIN DURMAKTAL

23 MAYIS 1592 BE

MOCENİGO İHBAR FTTİ HOCASINI

İSAYA KÜFRETTİ DİYE.

BRUNONUN SESİ-(Kapıyı yumruklayarak)Seni hain yobaz seni. Ay şu kahrolası kapıyı.

MOCENİGO -(Uşaklara)Kıracak.

I.UŞAK -Kıramaz, efendim. Bolonya kerestesidir bu kapı.

BRUNONUN SESİ-Borcunu ne de güzel ödüyorsun. Soysuz herif.

MOCENİGO -Yorulmak bilmiyor. Piskoposa haberci gönderildi mi?

I.UŞAK -Gideli yarım saati geçti.

MOCENİGO -Nerede kaldılar. Tanrım, bir an önce kurtar beni bu beladan.

BRUNONUN SESİ-Duyuyorum. Dolaşıp duruyorsun serserî kazlar gibi... Hey, kocagi bek! Duyuyorsun beni değil mi? Kafanın içinde fesatlar döndüreceklerine aç şu kapıyı, sonra da git dersini öğren.

- MOCENİGO -Yüce efendimiz için düşüncelerini öğrenmek yetti, bay Bruno.
BRUNONUN SESİ-Sen o konuda söylediklerimi anlayacak kadar akıllı mı sanıyorsun kendini? Aç şu kapıyı.(Ritmik yumruklar)
- MOCENİGO -Efendimiz hakkında söylediklerini duydun değil mi?
I.UŞAK -Bilmem ki efendim.
- MOCENİGO -Nasıl bilmezsin.İsa tanrının oğlu falan değildir diye bağırıp durmuyor muydu? (2.Uşağa) Ya sen?
- 2.UŞAK -Buna benzer birşeyler söylüyordu efendim.Ama,siz okumuşların konuşmaları öyle değişik ki biz cahillerin anlaması zor...
MOCENİGO -Hele bakın.Bir de bunları besliyorum.
- BRUNONUN SESİ-Yalancı tanık mı arıyorsun köpek ruhlu herif.
MOCENİGO -Profösör olacak,terbiyesiz herif.Tanığım var.Kendini yorma. .
- BRUNONUN SESİ-Vardır kuşkusuz...Hey kocagöbek,kapıyı açmassan bak başına neler geliyor.Üç kadar sayıyorum.I...2...
- MOCENİGO -Ne delilik peşinde yine?
BRUNONUN SESİ-3. (Bir şangırtı)
- MOCENİGO -Ne yaptın?
BRUNONUN SESİ-Senin gibi konuşunu ~~ihbarıdır~~ hapseden görgüsüz çin vazosu ne gerek?
- MOCENİGO -Eyvah! Antikaydı o...(Uşaklara) Şunun elini kolunu bağlayıp bodruma kapatın.Yoksa ne var ne yok karacak.
- I.UŞAK -Hoşgörün bay Mocenigo ama bay profösör çok güçlü.
MOCENİGO -Peki,peki...Askerler gelene kadar bekleyelim...Aldırış etmeyeceğim,ne istersen kır.Nasılsa cezayı çekeceksin.
- BRUNONUN SESİ-Ya sen neyin cezasını çekiyorsun Mocenigo?
MOCENİGO -Ne demek istiyorsun?
BRUNONUN SESİ-Boynuzlu...
- MOCENİGO -(Uşaklara) Kulaklarınızı tıkayın.
BRUNONUN SESİ-Boynuzlu...
- MOCENİGO -Çıkın.Dışarı çıkın,çabuk. (Uşaklar çıkarlar)
Kapıları kapayın,evin bu bölümüne kimseyi sokmayın?
BN.MOCE. -(Girer)Ne oluyor şekerim?Bay Bruno neden böyle bağırıyor?

MOCENİGO -Sen bu işe karışma karıcığım.

Bn.MOCE. -Bay Brunoyu neden ^{buraya} ~~kapattı~~ kapattırdın ?

MOCFNİGO -İsa efendimize küfretti.

Bn. MOCE. -Ne ayıp. Ne yapacaksın ona?

MOCENİGO -Piskoposa şikâyetname yazdım. Birazdan askerler gelir, alırlar.

Bn.MOCE. -Ah! Ne acı şeyler! Yaptığınız hiç te doğru değil bay Bruno.

BRUNONUN SESİ-Ne yaptım ki sayın bayan?

BN.MOCENİGO-Biraz önce bağırarak söyledikleriniz.Sesiniz evin içinde çalıyordu.Kırıldım doğrusu.

BRUNONUN SESİ-Yanlış anlamışsınız sayın bayan. Ben...

Bn.MOCE. -(Keser)Duydum ama.Kocamı başında...peruğu ve şapkasından başka bir şeyler taşımakla suçluyordunuz.

BRUNONUN SESİ-Ben yalnızca güzelliğinizi haykırıyordum sayın bayan.Yalnızca güzelliğinizi.

MOCENİGO -Yeter artık.Hadi sen git şekerim.

Bn.EBUE. -Ne yaparlar ona?

MOCENİGO -Bilmiyorum.Hadi git artık.

BN. MOCE. -Yazık...Sizin için üzuldüm bay Bruno.Çok kırıldığım halde...
(Kocasına)Dilerim başına bir belâ sarmıyorsaYakında sena toya gireceğini düşün.Bir soyly böyle karışık işlere girmeli mi?

MOCENİGO -Bunlar politika işleri.Senin aklın ermez.Hadi git.(PİSKOPOS İKİ ASKERLE GİRER) Oh! Şükür,gelebildiniz.

PİSKOPOS -İyi günler dilerim.

MOCENİGO -Gün hiç te iyi başlamadı sayın piskopos.(Bn. Mocenigo piskoposun elini öper)

PİSKOPOS -Yıllar bizi yaşlandırırken size sonsuz baharı bahşetmiş yavrucuğum.

BRUNONUN SESİ-Mocenigo!

MOCENİGO -Ne var?

BRUNONUN SESİ-Dediğimde ısrar ediyorum.

Bn.MOCE. -Oh!

- MOCENİGO -Duydunuz mu? İsa efendimize küfrettiğini saklamıyor.
- BRUNONUN SESİ-Mocenigo, çok alçaksın.
- MOCENİGO -(Karısına) Hadi git artık şekerim. Bizim işlerimiz var.
- BN.MOCE. -Dilerim uzun sürmez. Unutma akşama baloya gideceğiz. Yine yorgun argın gelme. İzninizle efendimiz.
- PİSKOPOS -Mutluluklar dilerim yavrucuğum.
- BN.MOCE -Bay Bruno size gerçekten kırıldım. Yine de sizin için üzülmemek elimden gelmiyor. Ona kötü davranmayın sayın piskopos.
- PİSKOPOS -Bay Bruno için hepimiz üzülüyoruz. Ama görev kutsaldır kızım. Gül güle. (Bn.Moce. çıkar) Yüzünüz sararmış.
- MOCENİGO -Ona ne yapılacak?
- PİSKOPOS -Buna mahkeme karar verir. Şimdi odanın anahtarını verin.
- MOCENİGO -İşte... Şey, bu arka kapının anahtarıdır. Lütfen söyleyin oradan çıkarsınlar. Onu görmek istemiyorum.
- PİSKOPOS -Anlıyorum sizi. (Askerlere) Anahtarını alın. Arkada bir kapı daha var. Oradan çıkacaksınız. Bağırıp çağırmasına meydan vermeyin.
- I.ASKER -Başüstüne.
- MOCENİGO -Dışarıdaki uşaklar size yol gösterirler. (Askerler çıkarlar)
-
- İzninizle birşeyler içmek istiyorum...
- PİSKOPOS -Ben de size katılırım... Metin olun. İyi bir iş yaptınız. ~~Dinimizde~~ ^{sayenizde} bir düşmanı, ~~bu işin~~ cezasını bulacak... (İçerler) Tanıklar hazır mı?
- MOCENİGO -Evet iki kitap satıcısı.
- PİSKOPOS -Güzel. Hizmetlerinizi kardinalimize bildirmekten mutluluk duyacağım... Titremeyin artık.
- MOCENİGO -Ondan nefret ediyorum.
- PİSKOPOS -Evinize girdiğim zaman duyduklarınıza bakılırsa o da bunun için gereken herşeyi yapmış... İyi bu. İddianızda direnmenize yarar.
- MOCENİGO -Bilemiyorum.
- PİSKOPOS -Zorunlusunuz yavrum. Adım atıldı... Şimdi gidiyorum. Yarın sizi çağıracağız. (Uzaklaşır)
- MOCENİGO -Sayın Piskopos!

PİSKOPOS -Evet?
 MOCENIGO -Tamiz kalabilecek miyiz?

(IŞIK KARARIR-PERDE İNER-IŞKENCE GÖREN BRUNO)

BRUNONUN SESİ-(IŞKENCE ÇARKININ GICIRTILARI ARASINDA İNLEYEREK ŞARKI SÖYLER)

IŞIĞA KOŞAR PERVANE

BİLMEZ YANACAĞINI

ENGEL Mİ İNSANA ACILAR

BİLİRSE AYDINLIĞA KAVUŞACAĞINI...(KONUŞMA)BENİ ROMAYA GÖNDERİN

ENKİZİTÖRÜN SESİ-DURUN.BAYILDI.

(PERDE KALKIR-BRUNO HÜCRESİNDEDİR.KAPI AÇILIR BİR KARDİNAL GİRER)

KARDİNAL -Girebilir miyim?

BRUNO -Bu hücre sizin sayın kardinal.Ben konduğunuzda burada.

KARDİNAL -Böylesi kritik bir durumda espi gücünüzü yitirmemiş olmanızla
 gıpta ediyorum.

BRUNO -İşkencecileriniz sayesinde efendim.Her bunalıma düştüğümde
 aklımı başıma getirmek için öyle değişik yöntemler deniyorlar
 ki...

KARDİNAL -Buna da ciddi bir konuşma yapmak için geldim.

BRUNO -Öyle olsun.Mocenigo parayı ödemedi mi hâlâ.Dilekçe vermiştin
 biliyorsunuz.

KARDİNAL -Bunu mahkeme katiplerine sormanız gerekirdi.Ama yine de yanıtla
 yayım.Bay Mocerigo size borcu olmasının ileri sürüyor.

BRUNO -Yazık.Üzüntüm kendim için değil.Bana burada iyi bakıyorlar.
 Ama kış için kendime bir palto ısmarlamıştım.Terzinin karısı
 üçtür geliyor parasını istemeye.Yaşlı yoksul bir kadın.Hem iyi
 bir hristian.Kocasının emeline sahip çıkıyor.

KARDİNAL -Öyle mi?

BRUNO -Eğer mocenigo ücretimi ödemeyecekse lütfen paltonun kadına geri
 verilmesini sağlar mısınız?

KARDİNAL -Bu kadar önemliyse bu sizin için evet.

BRUNO -Önemli.

KARDİNAL-Söz veriyorum.

Bruno -Sağolun.Romaya gönderilmem için verdiğim dilekçe ne oldu?

Kardinal-İnceleniyor...Dinleyin beni :Size bir teklifte bulunmaya geldim. İki yıldır acı çekiyorsunuz.Ve...Neyze.Karşılıklı olarak mantıklı düşünebilirsek bu acılardan kurtulabiliriz.Kentin yöneticileri çok rahatsızlar.Açıkça anlatacağım.Padua'daki Alman öğrencileriniz üniversiteyi sürekli olarak kışkırtıyorlar.Bazı proföserler bu duruma bir umar bulunamazsa ders vermeyeceklerini belirtmişler.Ürktüler.Bu iş böyle sürebilir ve derelerde ağızımızdan çıkacak her sözü önceden kiliseye yorumlamak zorunda kalabiliriz.Bu da eskiye dönüş olur diyorlar...Haklılar.Niye şaştınız? Rahip olmaktan önce insanın ben i

Bruno -Sorabilir miyim,matematik kürsüsü ne yapıyor?

KARDİNAL-O genç adam,Önlarla aynı şeyi düşünüyor ama...Tabağındaki eti son kırıntısına kadar yiyenlerden o.Zaten tek ilgisi gökbilim. Neden sordunuz?

Bruno -Hiç.Dinliyorum...

Kardinal-Kısacası,Senato İsa efendimizi küçük düşürücü olarak anlaşılabilecek bazı sözler ettiğinizi kabul ederseniz,mocenigonun ikinci ihbarını, yani bellek geliştirme dersleri adı altında büyüçülük ettiğinizi saçmasını yok edip,kiliseye sizin için şefaet dileğinde bulunacak.

Bruno -Kilise?..

KARDİNAL-Burası bağımsız bir cumhuriyet.Vatikan burada çok şeydir ama herşey değildir.Siz şerefimle güven vermek isterim,küçük bir cezayla kurtulursunuz.

Bruno -Ya sonra?

KARDİNAL-Gözetim altında kalacaksınız elbet...Bu çektiğiniz korkunç acılardan daha iyi değil mi?

Bruno -Hayır sayın kardinal.

Kardinal-İşkence sırasında attığınız her çılgılık içime bir bıçak gibi saplanıyor.Ama daha fazlasını istemeyin.Elimden gelmez...Akıllı,bilgili çok yürekli bir adamsınız.Keşke bizden yana olsaydınız.Neden bu davayı büyütme istiyorsunuz?

Bruno -Ben değil aziz peder,Vatikan böyle istiyor.Bütün bu olaylar düzmece değiller mi? Söyleyin.

Kardinal-Benim işim yorum yapmak değil.Lütfen kabul edin.

Bruno -Vatikan buna izin vermiyor.Beni zorladı.Başka şansım yok.O beni ezmeğe kararlı.Ben de yaşamak istiyorum. Ama özgür yaşamak...Biliyor musunuz,sandığınız gibi yürekli bir değilim.Bir çok şeyden ürkerim ben.

Kardinal-İnanamam buna.

Bruno -Aramızda kalsın ama doğru sayın peder.Korkuyorum.Bu yüzden beni Romaya çabuk gönderin.

ŞUBAT 1593 TE BRUNO ROMAYA TESLİM EDİLDİ
EN USTA İŞKENCECİLER BİLE
ŞAŞKINLIK İÇİNDİ

(PERDE İNER-PROJEKSİYONDA İŞKENCEDEKİ BRUNO.İŞKENCE ARAÇLARININ SESLERİ)
UNONUN SESİ-(Bitkin ve arada çığlıklar atarak)DAYAN...MERT OL...BİLGİSİZLERİ.
YARGISINDAN KORKMA...DAYAN...ESLERİNİ YOK ETMELERİNE İZİN VERE-
MEZSİN...DÜŞÜNCENDEN DÖNME

KIZİTÖRÜN SFSİ-ÖLECEK...(İŞKENCE SESLERİ KESİLİR)

UNONUN SESİ -ÖLMEYECEĞİM...BURADA...DOKTOR!

KTORUN SESİ -BUYURUN KARDEŞ BRUNO

UNONUN SFSİ -GÖREVİNİ İYİ YAP.

KIZİTÖRÜN SESİ-BU KADAR UZUN ZAMAN DAYANANI GÖRMEMİŞTİM.AMA MUTLAKA ÖLÜR.

KTORUN SESİ -HAYIR YAŞIYACAK.BU NASIL BİR GÜÇ TANRIM...

(PFRDE KALKAR.İŞİK BAŞYARGICIN MASASINI AYDINLATIR)

AŞYARGIÇ-Oturun hay Bruno.Nasılsınız?

runo -Umutlu

AŞYARGIÇ-Bunu biliyoruz.Sağlığınıza sormuştum.Sizi biraz zayıflamış gördüm de.

Bir şey içmek ister misiniz?

runo -Su lütfen.Evet,yalnızca su.

AŞYARGIÇ-Şarabı sevdiğinizi duymuştum.

runo -Dost sofralarında severim efendim.

AŞYARGIÇ-Şu anda bir enkizisyon başyargıcısı olarak değil,bir Dominikan tarikatı
üyyesi olarak konuşuyorum.(Bekleyen bir papaza işaret eder.Papaz su-

yu getirdikten sonra yine Başyargıcın işaretleriyle çıkacaktır)İnanam
olanlara üzülüyorum.Size hep kardeş demek geçiyor içimden.Biliyor mu
sunuz? Sizin eğitim gördüğünüz manastırda görevliydim bir zamanlar.
Tarikatımız kardeşler arası dostluğa pek bağlıdır,bilirsiniz.Yardım
etmek istiyorum size.Bir dileğiniz var mı?

runo -Evet. Özgür olmak.

AŞYARGIÇ-Bu sizin elinizde.

runo -Hayır sayın başyargıç.

AŞYARGIÇ-Peki,öyle olsun.Söyleyin sizi nasıl bırakabiliriz?

runo -Yanıldığınızı itiraf edin.

AŞYARGIÇ-Bayi Bruno,bu kadar hakik olduğunuzu unutuyorsunuz.Yargıç siz misiniz

ben miyim?

runo -Her bilgili kişi,kendi kendinin yargıcidir ~~ayrıkça~~

AŞYARGIÇ-Of! Bakın ben buraya sizi,dostça konuşmak için getirtmiştim.

Amacım bu konuları tartışmak değildi...Eğer şu anda duruşmada
olsaydık,bakın,derdim,acıyı arttırabilirim.Sonradan acıdan itiraf
ettiğinizi söylerseniz,yekiden aynı şeyi denerim.Oysa aksini yaptım

Neyse, bunlar duruşmadaki görevim. Ben şu anda bu duruşmalarda ve hücrenizde son günlerde geliştirdiğiniz tavırlar üzzerinde konuşmak istiyorum ~~xixixix~~ sizle.

BRUNO -Buyurun.

BAŞYARGIÇ-Önce ses kısıklığınızdan söz edelim. Birkaç duruşmadır, sesiniz hiç çıkmıyordu. Öylesine fısıldayarak konuşuyordunuz ki, duymak olası değildi. Bunun acıyla tedavi yöntemlerimizin bir sonucu olduğunu düşünerek, yanınıza bir adam oturttum. Sizin küçük sesle söylediklerinizi bize aktarması için.

BRUNO -Çok yardımcı oldunuz. Sağolun.

BAŞYARGIÇ-Ama duruşma bitip te kulanize gider gitmez mazgalın demirlerini tutunup kendinizi yukarı çekerek aşağıdan gelip geçenlere olanca sesinizle düşüncelerinizin propagandasını yaptığınızı duyunca... Nasıl şaşırđığımı bilemezsiniz. İyiniyetimizi kötüye kullanıyorsunuz.

BRUNO -Sayın başyargıç. Sizler beni kendi yöntemlerinizle yargılarken benim kendimi kendi yöntemlerimle savunmam neden sizi rahatsız ediyor?

~~BAŞYARGIÇ-Benimle bir düşmanla konuşur gibi konuşmayın.~~

BRUNO -İnanm size karşı en küçük bir kin duymuyorum. Ben yalnızca temsil ettiğiniz düşüncenin karşısındayım.

BAŞYARGIÇ-Ayrıca mahkeme yazıcısına ikide bir, söylediklerimi aynen yaz diye uyarıda bulunmanız duruşmanın ciddiyetini bozuyor...

BRUNO -Bu savunmanın en doğal hakkı değil midir?

BAŞYARGIÇ-Bay Bruno, duruşmayı yönetmek benim işimdir.

BRUNO -Sanağın sözlerini aynen yazma kuralını koyan ben değilim. Oraya yerleştirdiğiniz adam benim 10 dakika süren konuşmamı üç beş satıra sığdırabiliyorsa, bunun uyarılmış bir beceri olduğundan kuşku duymakta, bunu belirtmekte haklıyım.

BAŞYARGIÇ-Siz, siz benim dürüst bir duruşma yönetmediğimi, önyargılı olduğumu söylüyorsunuz. Kim oluyorsunuz da...

BRUNO -(Keser) Adın Ciordano Bruno.Burada olduğu kadar Avrupanın birçok Üniversitesinde ünlüyüm.Beni yalnız barbarlar tanımazlar.Uyuyan ruhları uyandırmayı,bilgisizliğin azgınlığını gidermeyi amaç edindiğim için karşınızdayım.

BAŞYARGIÇ-Peki bey Bruno.Sizinle konuşup anlaşmak olası değilmiş.Gidebilirsiniz.Acıyla tedavi yöntemine ara vermekle hata ettiğimi anlıyorum.Yanısıra konuşmayı çok seven size en büyük cezanın sizi mutlak sessizliğe mahkûm etmenin olacağını düşünüyorum. Belki kendinizle başbaşa kalınca doğruyu bulabilirsiniz.~~Bey~~ (Bruno çıkar)Şeytan!Bu adamla başa çıkamıyorum.

(IŞIK KARAHIR-~~BRUNO~~ HÜCRESİ AYDINLANIR.GARDİYAN DIŞARIDA)

BRUNO -(Dolaşarak)Bir ses...Bir insan sesi...Karganın sesinden çirkin olsun razıyım...(Bitkin kapıya yürür,mazgâlından gardiyana bakar.)Oradasın,saklanma,gördüm seni...Adın ne?...Adın ne dedin?Konuşmayacaksın demek.Sadık bir köpeksin sen.Bir kemik yalayıcı:Bütün gün kapımda nöbet tutuyorsun,rapor veriyorsun efendilerine.Bütün gün sen de benim gibi konuşmuyorsun.Mutlu ediyor mu bu seni?..Konuş.Konuş alçak.Bak bana adını söyle karşılığında sana neler anlatacağım.Efendilerine satacak malın olsun...Bruno ne budalasın.~~Bir eşekle konuşmaya çalışıyorsun~~..(Bakar) Kızmayor Küfretmesini bile bilmiyor...(Uzaklaşır)Üç ay...Üç aydır : bir tek insan sesi duymamak...En büyük işkence buymuş.~~Bey~~ ~~Yorul~~Yorulduğum...Çok yorulduğum.Yoo,Bruno! Yo! Yorulmaya hakkın yok.Yolunu seçtin,dönüş yok.Ama bu sessizlik...Olsun.Kalbin sektirmeden atıyor ya.Kanın eski hızıyla dolaşıyor b eyninde.Hâlâ düşünabiliyorsun.Kafan özgür hâlâ... Yılmak!..Asla...(Ses değiştirir) Bak Bruno,hava ne güzel,pırıl pırıl güneş.Ya şu yemyeşil otlar...Nasıl da mis gibi kokuyorlar.Çek içine.(Derin soluklar alır.Gardiyan ilgiyle mazgaldan izlemektedir.)Oh! Ne kadar da yumuşacıklar.(Eğilip olmayan otları okşar)Bir çocuğum ben.Şu pırıl pırıl güneşin çocuğu.Hey! Hey! Yaşasın.(Zıplar takla atar)Dünya ne güzel...
GARDİYAN -Ne yapıyorsun? Akılını mı yitirdi yoksa? Sana söylüyorum: Napiyorsun?

BRUNO-(Dikkatle gardiyana dinlemiştir) Oh!Sonunda...Git efendilerine söyle,Üç ay daha dayanabilirim.

(IŞIK SÖNER-KARŞI LOKAL AYDINLANIR)

PAPA -Bu işi yüzüne bulaştardın bellarmino. Luthercilerin maskarası oldu Yeteliyormuş gibi katolik dünyadan da çatlak sesler duyulmaya başladı.

KARD. -Bu kadar dirençli olacağımı hiçbirimiz düşünemedik efendimiz. Sekiz yıl en ağır işkencelere bana mısın demedi...

PAPA -Peki,o üstün zekanla şimdi ne öneriyorsun?

KARD. -Ne yapmamızı emredersiniz ?

PAPA -Bir an önce karar verilmesini istiyorum.Mahkeme hemen yarın toplansın.

KARD. -Başüstüne efendimiz. Kararıçin düşüncenizi...

PAPA -(Keser) Orasına karışmak istemiyorum.Senin de burnunu sokmanı ~~ten~~ ~~xiy~~ öğütlemem.Enkizisyon gereği neyse onu yapsın.Bu dava katolik kilisesinin çağımızdaki en büyük yüz karası olacak.Onu bana sıvaya kalkarsanız hepinizi pişman ederim.Tanrım! Ne inat...Doğrusu ya,ondan korkuyorum. (IŞIK SÖNER)

1600-YILININ SEKİZ ŞUBAT GÜNÜ

ENKİZİSYON KARARINI VERDİ:

GIORDANO BRUNO: ... İFLAH OLMAZ KAFİRDİR

SİVİL MAHKEMEYE ~~DEVKİSİ~~ DEVRİ GEREKLİ

(IŞIK ENKİZİSYON MAHKEMESİ TOPLANTI SALONUNU AYDINLATIR)

GENÇ ÜYE-Hayır!Hayır! Bence büyük bir hata olur bu.Brunoyu yakmak... Tanrım! Dinimizin düşmanları için bir kahraman yaratacağız.

2.ÜYE -Ya ne yapalım.Kilisemize bunca zararı dokunan bir adamı nasıl olur da affedebiliriz.

3.ÜYE -Zındıklarla işbirliği yaptı o.Luther denen o...

GENÇ ÜYE-(Keser)Sorun bu değil aziz peder.Fararı aşkına kendi aramızda olsun gerçekleri konuşalım.Onu yakmak istiyoruz,çünkü yemedik.

3.ÜYE -Kahrolası.Sekiz yıldır dayanıyor.Olağanüstü bir güçle sekiz yıldır karşı koyuyor bize.

BAŞYARGIÇ-Duruşmalarda hepiniz gördünüz.Sorularımıza yazıt vereceği yerde,sapık düşüncelerinin propagandasını yapıp durdu.

Kendini savunacağı yerde,bizi suçladı.Şeytanın ta kendisi.

GENÇ ÜYE -İsrarım Brunoyu sevdiğim,ona acıdığım için değil.Ayrıca yürekliliğini,direnç gücünü kışkırttığımı da açıkça...

2.ÜYE -Burada onu övmek için bulunmuyoruz.Konuya gelin.

GENÇ ÜYE -Peki efendim.Sorun hepimizin geleceği ile...

3.ÜYE -Bizlerin mi,dinimizin mi?

GENÇ ÜYE -İkisi de efendim.Evet,geleceğimizle sıkı sıkıya bağlı bir sorun bu.Lutherin,Calvinin düşünceleri Avrupada hızla yayılıyor.İtalyayı korumak zorundayız.

2.ÜYE -Pragdan Lutherçiler kovmadılar mı onu?

GENÇ ÜYE -Ama biz yakıştırdığımız anda sahipleneceklerdir.

BAŞYARGIÇ-Yanıllıyorsunuz genç dostum.Tanrıya ve onun yüceliğine inanarak hiç bir dini görüş Brunoyu sahiplenemez.Ama bazı sorunlar olduğu da gerçek.Duruşmalarda nasıl sıkıntıya düştüğümü gördünüz.Nedeni ne sözünü ettiğiniz kaygıydı,ne de vaveyla koparan birkaç müridi.Korkum bugünlere gelmekte.Kararın bize kalması yani.Konu üzerinde dün Papa hazretleriyle konuştum...

GENÇ ÜYE -Ne diyor?

BAŞYARGIÇ-Çekimsiz.

3.ÜYE -Neden?

BAŞYARGIÇ-Sayın efendimizle aynı kuşukları paylaşıyoruz.Anlatayım.

Görüyorsunuz,Avrupada yeni bir insan türüyor. Ticaret yapıyorlar,yeni Kıtadan altın getiriyorlar,atölyeler kuruyorlar ve hızla zenginleşiyorlar.Yani güçleniyorlar.Bunlar,tanrının kiliseyle soylulara bahsettiği yönetimi ellerine almak istiyorlar.Lutherin ,Calvinin ortaya çıkışları kime yarar sağladığını görüyorsunuz.

~~BAŞYARGIÇ-Sayın efendimizle aynı kuşukları paylaşıyoruz.Anlatayım.~~

2.ÜYE -Bizi mahvedecekler.

BAŞYARGIÇ-Hayır sayın Peder.Onlar kilise için tehlikeli olamazlar. Onlarla işbirliği yapabiliriz.

2.ÜYE -Böyle mi düşünüyorsunuz? Ne acı...Siz ki köklü bir soyun temsilcisisiniz...

BAŞYARGIÇ-Dünya değişiyor sayın dostum.Yaşamak için ayak uydurmak gerek.

YAŞLI ÜYE-Yalnızca bir parça...

BAŞYARGIÇ-Evet.Bize gerektiği kadar.

YAŞLI ÜYE-Yanıliyorsunuz sayır başyargıç.Becerebileceğimiz kadar.

BAŞYARGIÇ-Ne demek istiyorsunuz.

YAŞLI ÜYE-Gerçeği.Tam anlamıyla gerçeği görmeye çalışıyorum.Biz, artık kendimizi değiştiremeyeceğimiz için ancak becerebileceğimiz kadarıyla yetinip ömrümüzü biraz daha uzatmak çabasındayız.

Oysa onlar...Egemenliğe muhtaç onlar.Çünkü kizisenin ve soyluluğun sert havasında soluk alıp büyümezler.Geleceği düşündükçe dehşetle ürperiyorum.Çok kan akacak...Çok.Ve sonunda...

Önce siz soylular sayın başyargıç,benim gibi yaşlı bir adamı anlayışla karşılayacağınızda eminim,Önce sizler yokolacaksınız, sonra da bizler eriyip gideceğiz.Bunun için,yokoluşu geciktirmek için becerebildiğimiz oranda değişmek gerekiyor.Ama yazık ki asırlık çınarlar eğilip bükülme güçlerini yitirirler.

Bana kızmadınız değil mi?

BAŞYARGIÇ-Çok haklısınız aziz peder.

GENÇ ÜYE -Anladığın kadarıyla Brunoyu onların sahipleneceğini mi söylemek istiyorsunuz.

BAŞYARGIÇ-Evet.Korkum bu.Çünkü onların yeni fikirlere gereksinimi var.

GENÇ ÜYE -Öyleyse Brunoyu öldürmek neye?

BAŞYARGIÇ-Anlatayım.Sonu geciktirmek için bu yeni insanla uzlaşabiliriz.

Ancak unutmamamız gereken başkaları da var.Merdivenin en alt basamağındakiler.Çok kalabalık onlar.Yönetimi isteyenler bizlere karşı mücadelelerinde onları kullanacaklardır.Ama şimdi dikkat edin genç dostum,yönetimi onlarla bölüşmek istemezler.Çünkü topraktan ürünü sökmek için bükülebilen bellere,odunu işleyen ellere onların da gereksinimi olacak.

2.ÜYE -Brunoyla ilgisi ne bunun?

BAŞYARGIÇ-Bruno sınırsız bir düşünebilme özgürlüğünü öğretiyor.Tarının içimizde olması,onun adına bizim kurduğumuz düzenin yıkılması demek.Onu okuyan herkes her konuyu sınırsızca didikleyip,öğren-

istegine kapılırsa işin sonu nereye varır?

YAŞLI ÜYE-O zaman herkes bir diğeriyle eşit yaratıldığını düşünmeye koy
labilir.Şükür ki şu anda yalnızca sayısı pek az okumuş anlıyo
onu.

2.ÜYE -Karmakarışık fikirler bunlar.Benim tek bildiğim var: Bruno in
inançlarımıza ihanet etti.Alay etti onlarla.Cezasını görmeli.

YAŞLI ÜYE-Sizin gibi düşünenler çok: ..

BAŞYARGIÇ-Kuşkum bu yeni insanın brunoyu hangi oranda sahipleneceği
üzerine.Kilisenin dinginliği ile sıkı sıkıya bağlı bir so-
run bu.

GENÇ ÜYE -Anlıyorum.İleride kilisemiz bu ve bunun gibi sorunlar yüzünde
zarar görmemeli. Öyleyse onu bırakmalıyız.

BAŞYARGIÇ-O zaman daha bir güçle saldıracaktır bize.

3.ÜYE -Ölsün.

BAŞYARGIÇ-Of!Ne güç karar vermek.

GENÇ ÜYE -Yanıldığını itiraf etseydi...

YAŞLI ÜYE-Hiç bir şey anlamıyorsunuz genç dostum.Yanılmadı ki itiraf et
sin.

2.-3. ve Genç Üye-Ne! Nasıl? Ne dediniz?

YAŞLI ÜYE-O kadar yaşlıyım,ölüme öylesine yakınım ki gerçeği söylemek
beni korkutmuyor.Birbirimize dürüst davranalım.Yanılmadı.

2.ÜYE -Nasıl böyle düşünebilirsiniz?Bu kafirle...Zıadıklık içimize g.

YAŞLI ÜYE-(Keser) Sesiniz çok güçlü ama sözleriniz bilgisizce.Okuyunuz
aziz dostum.

2.Üye -Ben...

3.Üye -Bir dakika..Bir dakika.Burada onun düşüncelerinin doğruluğu,
ya da...

YAŞLI ÜYE-(Keser) Belki de asıl bunları konuşmamız gerekirdi.Oysa burada
neler yapıyoruz.

2.ÜYE -Fesat bu.Dayanamıyorum...Siz...

BAŞYARGIÇ -Rica ederim.Rica ederim.Sakin olmalıyız.Görevimizi unutmaya-
lım.

YAŞLI ÜYE -Doğru.Kişiliğimizi bir an ~~...~~ unuttuğum için özür dilerim.

BAŞYARGIÇ -Ne güç bir an...

YAŞLI ÜYE -Tarihten korkuyoruz.Değil mi?

GENÇ ÜYE -Israr ediyorum.Özgürlüğüne kavuşmalı.

3. ÜYE -Ya kilisenin onuru? Bu mahkemenin onuru?

GENÇ ÜYE-İşkenceyi arttıralım.

BAŞYARGIÇ-O masada kalabileceğini unutmayın evlâdım. Karar alınmadan bir adamı öldürmek daha da büyük yüz karasıdır.

2. ÜYE -(Gence)Size katılıyorum. (Başyargıca) konu üzerinde uzmanlarımız var. Acılara dayanmanın da sınırı...

YAŞLI ÜYE-Yani yakılacağı meydana götürüldüğü zaman eli yüzü parça parça bir brunoyu mu göstermek istiyorsunuz halka. Unutmayın halkın acıma duygusu güçlüdür.

BAŞYARGIÇ-Yazık ki bu dedişiniz yapıldı. Çünkü seansa çocuklar ipin ucunu biraz kaçırmışlar...

YAŞLI ÜYE-Ya!.. Siviş mahkemeye gönderdiğimiz zaman kararı biraz geç uygulamalarını isteyebiliriz.

GENÇ ÜYE -Yani ne olursa olsun onu ölüme göndereceğiz... Demek önyargılıyız bu görevimizde.

YAŞLI ÜYE-Elbette.

GENÇ ÜYE -Neden? Neden ama?

YAŞLI ÜYE-Hepimizin kendine göre bir nedeni vardır.

GENÇ ÜYE -Bir öc alma duygusu mu?

YAŞLI ÜYE-(2 ve 3 ü işaretle) Sayın rahipler için böyle olabilir.

GENÇ ÜYE-Ya siz? Siz neden...

YAŞLI ÜYE-Of! Hiç bir şey anlamamışsınız genç dostum. Onu öldüreceğiz, çünkü, o yeni insana, hâlâ güçlü olduğumuzu kanıtlamamız gerek. ...Kendimiz de... (Bir suskunluk)

GENÇ ÜYE -Şimdi anlıyorum. Öyle ya. Ortaklık eşit güçler arasında yapılır bir anlaşmadır.

BAŞYARGIÇ-Doğru.

GENÇ ÜYE -Ya itiraf etseydi?

BAŞYARGIÇ-Yine ölmeye mahkûmdu. Ama nasıl?... Orasını bilemem.

2. ÜYE -Aklıma korkunç bir şey geldi. Adamın şeytanca bir zekası var. Bunları o da düşünmemiş olamaz. Duruşmalarda bizlerle hep alay etti. En korkunç işkencelerden sonra bile. Ya sonunda... Yakılacağı meydana itiraf ederse?... Kurallarımız

açık.Fırakmak zorundayız.O zaman.

YAŞLI ÜYE-Alın...Güldürmeyin beni dostum,O kurban olduğunu biliyor.Ama hazırlanan oyuna katıldı ve yendi bizi.İtiraf ederse düşünceli de ölebileceğini biliyor.

GENÇ ÜYE -Bir kahraman.

3.ÜYE -Ya da bironur budalası.

YAŞLI ÜYE-İkisi de değil.Yalnızca yaşamayı seviyor.Bizler 5-10 yıl için dökerken o yüzyıllar sonrasını garantiledi.

2.ÜYE -Alçak herif. (BİR DÜKA GİKER)

DÜKA -Pek sayın enkizisyon mahkemesi üyeleri...Sayın valimiz kararı zı soruyorlar.

BAŞYARGIÇ -Şimdi vereceğiz oktavus...Of! Ne güz şey...İleride biri çıkı mahkeme notlarını derleyecek...

3.ÜYE -(Fısıltıyla) Karar...1 yandırdıktan sonra emir verin duruşma tutanakları yok edilsin.

BAŞYARGIÇ -Buna nasıl cesaret ederim.

YAŞLI ÜYE -(Fısıltıyla katılarak)Belki de geç kalınmıştır.Onun da dostları var...Aldırmayın,herşey olacağına varır.Tarihin bize çizdiği yazgıyı yaşıyoruz.Hepimiz.

BAŞYARGIÇ -Evet baylar,karara geçiyoruz.(Masanın ortasındaki torbayı açar ve herkese ikişer bilye dağıtır.) Gördüğünüz gibi torba boş. Kırmızı bilye suçluluğu,beyaz masumluluğu temsil ediyor.Kimse diğerinin torbaya hangisini koyacağını görmeyecek.Böylece adil bir karara...

YAŞLI ÜYE -Biliyoruz sayın baş yargıç.Hep aynı seramoni.

(SIRAYLA TORBAYA BİREK BİLYE ATARLAR)

BAŞYARGIÇ -~~Süyan~~ Düka,Sonuç bildirin.

(DÜKA TORBAYI TERSİNE ÇEVİRİR)

DÜKA -(SİKILMIŞ) Dört kırmızı .Demek ki Bruno ~~siyiraklımız~~ valiliğimize teslim ediliyor.

BAŞYARGIÇ -Evet.Brunonun iflah olmaz bir ~~Esfir~~ olduğuna karar verildi.

GENÇ ÜYE -Yakılacak.

DÜKA -Kararımızı kutlarım. Oy birliği ile alınmış kararlar yüce

Of: Düşünceler, düşünceler... Bunlara gım vurmaman bir çaresi olsaydı...

(IŞIK KARARIR-PROJEKSİYON PERDESİ İNER. BRUNO ENKİZİSYON KARARINI DİNLİYOR)

BAŞYARGICIN SESİ-GİORDANO BRUNO. ~~KIKKEMEMİXX~~ ADİL MAHKEMEMİZİN SİZİN İÇİ VERDİĞİ KARARI OKUYORUM:

YÜCE ENKİZİSYON MAHKEMESİ TANRIYI VE KATOLİKLİĞİ REDDEDİ KUTSAL MERYEM ANAMIZ VE AZİZLERİMİZE KÜFÜRLER EDEN CİORI NO BRUNOYU BÜTÜN İYİNİYETLİ ÇABALARINA KARŞIN DOĞRU YOL: SOKMAYI BAŞARAMADIĞINI ÜZÜNTÜYLE AÇIKLAMAKTADIR. MAHKEME NİN KARARI, NOLALI BRUNONUN. DİKKATLİLİĞİ VE FARKLI BİR TABİATA VE DOĞMALAR SAHİP OLMAYI, ŞEYTANİ GÜÇLERİN DESTEĞİ İLE KAZANDIĞI DOĞRULTUSUNDADIR.

KARDEŞ CİORDANO BRUNO, ONA OLABİLDİĞİNCE TATLI ve KAN DÖKMEDEN DAVRANILMASI ŞEFAAT DİLEĞİMİZLE, SİVİL MAHKEMEN TESLİM EDİLECEKTİR.

BUNUN NE DEMEK OLDUĞUNU BİLİYORSUNUZ.

BRUNONUN SESİ -BİLİYORUM. YAKILARAK ÖLDÜRÜLÜCEĞİM.

BAŞYARGICIN SESİ-BÖYLE BİR SON HOŞUMUZA GİTMİYOR. KARDEŞ BRUNO... KEÇKE

DİRENMİYİP PİŞMANLIK LİLEKÇESİNİ İMZALASAYDINIZ... PEKALÂ KARARI DİNLEDİNİZ. SON OLARAK BİR DİYECEĞİNİZ VAR MI?

BRUNONUN SESİ -SİZ KARARI BİLDİRİRKEN KORKUYORSUNUZ. BEN ONU DİNLERKEN KORKMUYORUM... ZAFİRİN FLDE EDİLEBİLİR OLDUĞUNU DÜŞÜNEREK MERTÇE SAVAŞTIM. YAZIK Kİ RUHUMUN GÜCÜ BEDENİMDEN ESİRGEN-MİŞ. YİNE DE BENDE GELECEK YÜZYILLARIN KABUL EDEBİLECEKLERİ BİRŞEY VAR. GELECEK KUŞAFLAR, GERÇEK UĞRUNDA SAVAŞMAYI TUM DİŞİKA ZEVLERİNDEN ÜSTÜN TUTTU DİYECEKLER.

Son oyun I

Anıtı dikildi Brunonun

Haziran 1889 da

Yakıldıfı slanda

(Sabah. Tek tük gelip geçenler. Yaşlı bir park bakıcısı ağır adımlarla girer. Elinde bir bez ve bir şişe benzin vardır. Üstü bağlanmış anıtın Altındaki kabartmaların yanında yarım kaldığı belli "DU" yazısıyla eksik bir svastika ~~yazısını~~ silmeye koyulur. Bu sırada genç bir çift elele tutuşmuş, girerler. Erkek öbür elinde bir bavul taşımaktadır. Çevreyi inceleyerek yürürler. Yıl 1919)

Genç kadın-Ne güzel bir meydan.

Genç Erkek-Öyle... Bak, şu sütunlu binaya... Karşıya bak.

G.K. -Neresi orası?

G.E. -Bilmem. Savaştan önce bir kez gelmiştim Romaya. Dayımla. Çocuk say lırdım o zaman.

G.K. -Yazık! Bak, şu binayı bombalamışlar. Ne kadar zavallı görünüyor.

G.E. -Korkunç bir şey savaş.

G.K. -Onarırlar mı?

G.E. -Elbette.

G.K. -Bir an önce yapsalar bari... Şu hali bile güzel. Bombalanmazdan önce ne güzeldi kimbilir.

G.E. -Savaş biteli henüz bir yıl oldu. Elbet o binaya da sıra gelir.

G.K. -Ne tarafa gideceğimizi biliyor musun?

G.E. -Sorunuz şimdi. (Bakıcıya yaklaşırlar) Günaydın.

Bakıcı Günaydın.

G.K. -Günaydın. Amerikan elçiliği yakın mı turaya?

Bakıcı -Pek uzak sayılmaz. (İşaretle) Şu sokaktan döneceksiniz. Sonra düz yürüyün.

G.E. -Amerikaya gideceğiz de... Vize için...

Bakıcı -Ya! Nişanlı mısınız?

G.E. -İki ay oldu evleneli.

- Bakıcı -Ne güzel.Çok genç gördüm,bu yüzden...Kutlarını.
- G.K. -Teşekkür ederiz.Amerikada kuzenlerim var.Gelin dediler.Burada iş çok.Orada ağılık çekmekteyse.
- G.E. -Foggia'dan geliyoruz.Küçük bir yer. Bilir misiniz? İnsan orada ne uzar ne kısalır.Böyle bir çağrı alınca hoşuma gitti doğrusu.Savaştan önce gidenlerin çoğu zengin olmuş.
- G.K. -Şimdi de çok giden varmış.
- Bakıcı -(Sıkkin) Gidin bakalım. (Anıtı silmeye koyulur)
- G. K. -Ne yapıyorsunuz?
- Bakıcı -Anıtı temizliyorum.
- G.K. -Bu meydanın bekçisi misiniz?
- Bakıcı -(Güler) Hayır,park bakıcısıyım.Buradan görünmez.Şu yıkık bina arkasında bir park vardır.
- G.E. -Ne güzel binaymış.Yazık olmuş.
- Bakıcı -Lindberg atlantığı uçarak geçtiğinde nasıl sevinmişim? Ama dünya savaşında başka işlere yaradığını da görünce soğudum uçaklardan...Benim heykel de zarar gördü bu savaşta.Bir şarapnel bir kaç-yerden-deldi.
- G.E. -Demek onun için kapattılar.
- Bakıcı -Onarılmıca açılacak.
- G.K. -Neden benim heykel dediniz?
- Bakıcı -Babam bu kabartmaları oyan taş ustalarından biriydi.Nasıl sevgiyle çalışırlardı.Ben siz yaşta falandım o sıralar. Bazen gelip gündülikle ben de çekiç sallardım.Bakin şurasını ben oydum.
- G.K. -Ne anlatıyor bu kabartma?
- Bakıcı -Ciordano Bruno.Ekizisyonca.Duymadınız mı hiç?
- G.E. -Yo.
- Bakıcı -Sigara içer misiniz? (Alırlar.Tahta bavulun üstüne otururlar)
- Hem şunu söyleyim hem konuşuruz.
- G.E. -Resim mi yapmışlar üstüne?
- G.K. -Yo,yazı yazılmış.Kim yazdı?

bakıcı-Kara gömleklİ İki zıpcıktı.Bağırınca kaçtılar.Ben de gidip
benzin aldım.(siler)

G.K. -Ne işareti görmiş bu?

Bakıcı-Bilmiyor musun?..Boşver.. Nasılsa gidiyorsunuz.

G.E. -Çok seviyor olmalısınız bu anıtı.Yapımında babanız ve siz çalıştınız diye mi?

Bakıcı-Hayır.Ne zaman bunəlsam,bir derdim olsa,gəlir bu anıtın karşısına
oturur düşünürüm.

G.K. -Aa! Neden?

Bakıcı-bu adam inançları uğruna sekiz yıl enkizisyonun işkencelerine dayanmış kızm.

G.K. -Evet! Anımsadım.Ciordano Bruno..Ya sen Carlo? Orta âkideydik galiba ,tarih hocası anlatmıştı.Birlikte okuduğ biz.

G.E -Doğru ya! Sekiz yıl dayanmış,yine de boyun eğmemiş.Sonunda yakmış
lar.Neydi derdi?

Bakıcı-(bozular) Özgürlük.

G.E. -Ya!

G.E. -Ya!
Bakıcı-Ya...Şimdi de birkaç maskara çıktı ortaya şpeisapalğelâz bi-pa-
kim saçma şeyler. karalliyorlar, üstüne. Ben de hemen siliyorum.
Şeytan canlarını alsın son günlerde yağlıboya kullanmaya baş-
ladılar. Kolay çıkmıyor. Ama çıkacak.

G.E. -Ya yeniden yazarlarsa?

Bakıcı-Yine silerim. Bıkımadım. Daha olmazsa gün bir sopa alır gece bekl
rim.

G.K. -Tehlikeli olmaz mı?

Bakıcı-Ben basit bir işçiyim.Kim ne yapsın bana?Hem zaten kimin kimsen de yok.

G.K. -Vah vah!

Bakıcı-Neden? İyi ki yok. Ya ölüp ta ~~en~~ karagölek giyeydi...
 Şu örtülü adam nasıl duruyor biliyor musunuz?

G.E. - Nasil?

bu ne demek biliyor musunuz? ~~Kalepçelenmiş~~ bilizdir...

G.K. (Huzursuz olmaya başlamıştır)Gidelim Karlo. Elçilik erken açılacaktır.
muş.

Bakıcı-Orada mutlu olacaksınız değil mi?

G.K. -Evet, olacağız.

Bakıcı-İyi.Yine de, babanız olsaydım, komazdım gidesimBurayı kılalere
bırakıp gidiyorsunuz derdim.

G.K. -Geç kalıyoruz.

G.E. -Doğru.Hadi hoşçakalın.

Bakıcı-Güle güle...Gidin bakalım.Ha! İtalyan gazeteleri gidiyormuş oraya
okuyun e mi?

G.E. -Elbette.(Bir kaç adım atarlar)~~Ellerini unutmayın~~

Bakıcı-(Seslenir) .Brunonun ellerini unutmayın.

G.E. -(Kadınla bakışırlar, sonra laf etmiş olmak için) Sıkı herifmiş ama
Yılmamış.Sekiz yıl işkence ha!

Bakıcı-Aldırmayın...Nasıl olsa gidiyorsunuz.Hem artık zamanımızda
olmuyor böyle şeyler.

(Genç çift çıkar- Bakıcı silmeye devam eder)

İŞİK